

SLOVENSKI
VESTNIK

Tiskovina ■ Poština plačana pri pošti 64290 Tržič
P.n.
Koroška osrednja knjižnica
"Dr. F. Sušnik"
Na gradu 1
62390-RAVNE NA KOROŠKEM - YU

SLOVENSKI VESTNIK, Tržiška str. 16, A-9020 Celovec
Zastopnik za YU: ADIT-DZS, P.P. 171, 61000 Ljubljana

CELOVEC
SREDA
14. NOV.
1990

Letnik XLV.
Štev. 64 (2579)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
din. 10

P. b. b.

Za samostojne občine

V desetih nekdanjih koroških občinah se bodo 9. decembra prebivalci na voliščih lahko odločili, ali se želijo spet osamosvojiti ali pa ostati v sedanjih občinah, v katere so bili leta 1972 spojeni. Take volitve bodo tudi na Bistrici nad Pliberkom in Ziljski Bistrici. Zanimanje je veliko, o dejavnosti aktivista akcijske skupnosti za osamosvojitve na Bistrici nad Pliberkom Franja Mlinarja pa je državna policija odprla celo poseben akt. Več o volitvah na 6. strani.

Občnemu zboru ZKP, ki ga je vodilo delovno predsedstvo (na levi sliki), so udeleženci pozorno sledili.

Pomoč Sloveniji

Akcija „Pomoč Sloveniji“, s katero je uredništvo Slovenskega vestnika pozvalo svoje bralke in bralce ter vse koroške Slovence, da pomagajo prizadetim po katastrofalni povodnji v Sloveniji, je v polnem teku. Na konto 3.044.393 pri Posojilnici-Bank Celovec se že stekajo denarni prispevki, ki jih bomo v prihodnjih dneh izročili Rdečemu križu Slovenije. Današnji izdaji smo še enkrat priložili položnice in pozivamo vse, ki doslej še niso utegnili, da čimprej vplačajo svoj prispevek.

Od številnih drugih solidarnostnih akcij pa naj omenimo slovensko gimnazijo, ki je takoj po katastrofi izvedla zbiranje prispevkov med dijaki, profesorji in starši. Zbrano vsoto bodo predali družinam v kraju Luče, ki je bil od neurja posebno hudo prizadet.

Dijaki ljudske šole v Glabasnici pa so v občini zbirali denar in nameravajo v Sloveniji sami poiskati šolo.

„Ne potrebujemo sprave, temveč uskladitev konceptov“

Občni zbor Zveze Koroških partizanov, štirinajsti po vrsti, preteklo nedeljo v Mladinskem domu v Celovcu je izzvenel v optimizmu te organizacije, ki ima kljub minevanju in oddaljevanju časa še vedno dovolj notranje moči, predvsem pa aktualne upravičenosti, da bo svoje naloge še nadalje izvrševala.

Predsednik Janez Wutte-Luc je že med pozdravnimi

besedami poudaril platformo naše borčevske organizacije, ki ni bila nikoli ideološko podrejena nikakršnemu enoumju in je vztrajala na izhodiščih iz najtežjih dni, ko sta se Hitlerji z ramo ob rami upirala tako koroški duhovnik kot komunist. Tako pluralistična in nadstrankarska je organizacija ostala do današnjih dni in prav zaradi tega je kljub vsem napadom

nanjo in na njene člane ohranila toliko notranje moči.

Seveda pa so leta storila svoje in mnogi njeni člani so že omahnili v grob. Samo v obdobju po trinajstem občnem zboru jih je umrlo okrog 30, med njimi tudi član glavnega odbora Andrej Mohar st. Udeleženci so se jim poklonili z enominutnim molkom, na predlog Petra Kucharja pa tudi nedavno

umrlemu protifašistu Janku Uranku.

Občnega zbora so se udeležili tudi številni častni gostje iz Avstrije in Slovenije. Prišli so: jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Marijan Majcen, poslanka v avstrijskem parlamentu Terezija Stoisić, predsednik Republiškega odbora ZZB Slovenije Ivan Dolinčar, podpredsed-

(Dolje na 4. strani)

Peterle – Haider: 7. člen sporna točka razgovora

Čeprav je koroški deželni glavar Haider po razgovoru s predstavniki slovenske vlade govoril o tem, da so „substancionalno razpravljali o razvoju narodne skupnosti na Koroškem“, ni mogel prekriti, da je bilo prav vprašanje koroških Slovencev edino sporno v skoraj dveurnem pogovoru. To je potrdil tudi predsednik slovenske vlade Lojze Peterle, ki je dejal: „Glede slovenske narodne skupnosti na Koroškem se nismo povsem strinjali. Deželni glavar Haider meni, da je 7. člen izpolnjen, mi pa vidimo, da ni.“

Peterle je v svojih izjavah tudi poudaril, da se mu zdi pomembno, da je v koroški delegaciji prvič na razgovoru sodeloval tudi koroški Slovenec, tokrat Pavel Apovnik, ki naj bi imel možnost neposredno zastopati interese koroških Slovencev, vendar na tiskovnem razgovoru ni

komentiral njegove vloge. Apovnik o razgovoru med obema delegacijama ni dal nobene izjave, deželni glavar Haider pa je dejal, da je „z izbiro Apovnika uspelo zadeti dve muhe na en mah: Apovnik je človek, ki uživa ugled med narodno skupnostjo, hkrati pa je sposoben vodilni uradnik, ki je potek razgovora zapisal in bo za nas sestavil protokol.“

Slovenski ministrski predsednik Peterle pa je na vprašanje novinarjev tudi dejal, da „ne bi imel nič proti meddržavni komisiji“, ki bi nadzorovala uresničevanje 7. člena Avstrijske državne pogodbe. To so namreč začeli omenjati po nastopnem obisku novega generalnega konzula SFRJ v Celovcu Marjana Majcna pri deželnem glavarju Haiderju. Po tiskovnih vesteh naj bi Majcen ob tem sporočil, da se je za tako komisijo

dogovoril z avstrijskim kanclerjem Vranitzkim. Majcen pa je v razgovoru za Slovenski vestnik zanikal, da bi bil sploh kdaj komu predlagal tako nadzorno komisijo, in dejal, da tudi Haiderju o kakem pristanku Vranitzkega na tako komisijo ni poročal, saj se z njim doslej sploh še nikoli ni pogovarjal. Dodal pa je: „Z deželnim glavarjem sem govoril le o načelnih stališčih, med drugim pa sem izrazil tudi obžalovanje, da komisija pravnih strokovnjakov obeh ministrstev za zunanje zadeve, ki naj bi razpravljala o razlaganju člena 7, še ni začela z delom. To pa je tista komisija, o kateri sta se ob državnem obisku aprila letos dogovorila v Beogradu avstrijski kancler Vranitzky in predsednik jugoslovanske vlade Marković.“

(dalje na 2. strani)

EITTEL
EUROPA-FOLK

NEDELJA
SONNTAG
18.11.90
14.30 UHR
MLADINSKI DOM
MIKSCHALLEE
KLagenfurt
CELOVEC

MUSICA
ETHNIKA
GLASBA SOSEDOV

Italijani iz Istre • Italiener aus Istrien

Lužički Srbi • Lausitzer Sorben

Glasba iz alpskih dežel (Švica)
Musik aus dem Alpenraum (Schweiz)

Pesmi narodov iz Madžarske
Ungarische Volksmusik, bukovinische u. serbische Melodien

„Danica“ iz Šentprimozja in „4 J“ Podjuna/Jauntal
Chor „Danica“ aus St. Primus und das Ensemble „4 J“

„Luise CELENTANO-Band“ iz Celovca/Klagenfurt

• OSREDNJI KONCERT SLOVENSKE PROSVETNE ZVEZE •

7. člen sporna točka

(nadaljevanje s 1. strani)

V kratkih tiskovnih izjavah sta po prvem uradnem obisku delegacije koroške deželne vlade (Haiderja so spremljali še njegova namestnika Ambrozy in Zernatto ter predsednik urada deželne vlade Unkart in avstrijski konzul Kern) oba predsednika še poudarila, da so se domenili za nekaj skupnih projektov. Že 10. decembra bo spet zasedal kontaktni komite, v katerem bodo ustanovili dodatno delovno skupino za kulturno politiko in izmenjavo. Cilj te bodo izmenični kulturni dnevi v Sloveniji in na Koroškem, poleg tega pa bo prišlo tudi do izmenjave gledaliških predstav. Koroška kot tudi Slovenija bosta od svojih zveznih vlad skušali doseči dovoljenje za otvoritev mejnega prehoda

na Lužah. Glede pitnih voda v Karavankah pa sta obe vladi pripravljene financirati triletno študijo o možnostih zaščite in koriščenja zaloga. Prav tako so se domenili za anketo strokovnjakov o jedrski energiji, ki bo potekala 10. in 11. decembra v Železni Kapli. Na njej naj bi se pogovarjali tudi o možnostih nadomestne energije v primeru zaprtja JE Krško. Za hidroelektrarno na Golici/Koralpe pa so se domenili, da bodo do konca februarja 1991 razčistili odprta vprašanja, predsednik Peterle pa je izrazil željo Slovenije, da do takrat jeza ne bi polnili. Slovenski ministrski predsednik se je še posebej zahvalil koroški vladi in prebivalcem za izkazano pomoč ob hudi naravni nesreči v Sloveniji.

Andrej Mohar

„Spurensuche“

V četrtek je bila v avditoriju celovškega radia predstavljena publikacija SPURENSUCHE - ERZÄHLE GESCHICHTE DER KÄRNTNER SLOWENEN (redakcija: dr. Wolfgang Neugebauer, dr. Mirko Mesner, Andreas Pittler, dr. Helena Verdel). Gre za zadnjo izmed štirih knjig, ki jih je v preteklih letih v okviru raziskovalnega projekta o avstrijski polpretekli zgodovini izdal Dokumentacijski arhiv avstrijskega odpora (DÖW) na Dunaju. Knjiga je izšla pri dunajski založbi Österreichischer Bundesverlag. Nad 40 koroških Slovencev (med njimi tudi pred kratkim umrli dipl. trg. Janko Urank) z glo-

binskimi intervjuji o njihovih doživetjih ter iz vidika prizadetih dokumentira zgodovinski razvoj in dogodke, ki so zajeli (južno) Koroško v času po plebiscitu, 1. avstrijske republike, stanovskega režima, nacionalsocialistične strahovlade, antifašističnega upora in zgodnjih poveljnih let. Knjiga je tako rekoč edinstven dokument življenja in razvoja slovenske manjšine na Koroškem v prvi polovici 20. stoletja.

Pri predstavitvi so poleg urednikov sodelovali dunajski zgodovinar dr. Karl Stuhlpfarrer ter Bruno Czeitschner in Sonja Wakounig, ki sta brala iz predstavljene knjige.

Slovinci v SP: zadržanost nasproti etnični zbornici

Delovna skupnost „Avstrijske narodnosti v SPÖ“ je preteklo soboto na sestanku ob Habnarškem jezeru zelo zadržano reagirala na načrt interesnega zastopstva za koroške Slovence v obliki nekakšne slovenske etnične zbornice.

Udeleženci sestanka so s tem v zvezi poudarili, da bo zadržanost nasproti takemu načrtu ostala, dokler ne bodo jasni namen, naloge in tudi kompetence takega zastopstva. V razpravi je bilo s tem v zvezi postavljeno vprašanje, ali ne bi bilo bolj smiselno, da se razširijo kompetence že obstoječega sosveta za slovensko narod-

nostno skupnost pri Uradu zveznega kanclerja na Dunaju.

V zvezi z razpravo o interesnem zastopstvu Slovencev je skupina slovenskih socialdemokratov tudi menila, da njeni člani ustanovitev takega zastopstva z namenom, da bi imenovali osebe v legislativna in zakonodajna telesa odklanja. Stališče slovenskih socialdemokratov je namreč takšno, da mora biti slovenska narodnostna skupnost zastopana v vseh legislativnih in zakonodajnih telesih preko kandidatov na listah demokratskih strank. DS načelno podpira integracijo etničnih skupin v avstrijsko družbo, kar pomeni tudi vključevanje v politične strukture te družbe.

Glede odnosov Delovne skupnosti „Avstrijske narodnosti v SPÖ“ do obeh osrednjih političnih organizacij koroških Slovencev je bilo na sestanku ugotovljeno, da je pri ZSO vidno načelo upoštevanja političnega pluralizma znotraj koroških Slovencev, od NSKS pa DS pričakuje, da čim prej razčisti odnos do svojih članov, ki so tudi člani socialistične stranke, ali do same DS. Pippov članek o situaciji znotraj slovenske

narodnostne skupnosti v nekem koroško-štajerskem dnevniku pa da predstavlja precejšnjo obremenitev.

Udeleženci so se izrekli za stike z obema osrednjima organizacijama, hkrati pa tudi poudarili, da se DS kot skupina ne namerava vključiti ne v te organizacije kot tudi ne v koordinacijske odbore.

V zvezi z odnosom do drugih političnih strank je bilo izraženo mnenje, da naj se tudi na tem področju vzpostavi stiki, da pa gre pri tem za konkurenčen odnos. Tako stališče velja tudi za odnose s KEL in EL.

Na sestanku je bilo nadalje poudarjeno, da se bo DS v prihodnjih dneh zavzela za tak manjšinskošolski zakon, ki ne bo znova diskriminiral slovensko narodnostno skupnost in spodkopaval dvojezičnost in tudi sožitje na Koroškem. Zavzela se bo tudi za izboljšanje dvojezične predšolske vzgoje (vrtci) ter za boljše in enakopravne pogoje ter čim večjo avtonomijo za slovensko glasbeno šolo. Na sestanku so podprli tudi zahtevo po celodnevem radijskem sporedu v ORF ter za razširitev slovenskih televizijskih oddaj.

Slovo od Janka Uranka

Veliko število žalnih gostov se je pretekli petek na poklopališču v Hodišah poslovilo od dipl. trg. Janka Uranka, ki je po krajši težki bolezni umrl 4. novembra v celovski bolnišnici. Pogrebni obred je vodil hodiški župnik Lovro Kaselj, ob odprtem grobu pa so se od aktivnega narodnega delavca, podpredsednika NSKS, bivšega dolgoletnega predsednika Združenja staršev na slovenski gimnaziji ter zadržanika poslovili dr. Janko Zerzer v imenu KKZ in NSKS, dr. Reginald Vospernik v imenu ZG in ZRG za Slovence v Celovcu, predsednik SZS Miha Antonič, predsednik Zveze slovenskih izseljencev Jože Partl, predsednik UO Posojilnice-Bank Celovec dipl. trg. Franc Brežjak, konzul SFRJ v Celovcu Franc Mikša ter predstavnik Slovencev v Italiji. Že popoldne pa je bila žalna seja NSKS in KKZ v Tischlerjevi dvorani Slomškovega doma v Celovcu, katere se je udeležil tudi predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser.

P.S. Predsednik NSKS dr. Matevž Grilc je žalno sejo izkoristil za napad na ideološko drugače misleče v letu 1945 in kasneje in jih obdolžil, da so krivi za razdor, katerega posledice še danes bremenijo koroške Slovence. Ne glede na enostranski prikaz zgodovine so mnogi udeleženci žalne seje Grilčev nastop ocenili za neprijeten.

Stoisičeva svari pred „narodnimi rezervati“

Nova manjšinska zastopnica Zelene alternative v avstrijskem parlamentu mag. Terezija Stoisič s svojimi stališči v zvezi z aktualnimi vprašanji znotraj avstrijskih manjšin že zbuja pozornost široke avstrijske javnosti. Dunajski dnevnik „Kurier“, katerega bere dnevno okoli 800.000 Avstrijcev, je dal novi poslanki prostor, da komentira Haiderjevo politiko nasproti koroškim Slovincem. Izpoved komentarka je nedvoumna: Slovinci ne smejo dovoliti, da jih potisnejo v „narodne rezervate“! Ta izpoved pa naj bi imela svojo težo tudi za vse tiste znotraj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, ki – skupaj s Haiderjem – komaj čakajo na ustanovitev prvega takega „narodnega rezervata“, slovenske etnične zbornice.

GASTKOMMENTAR

Die Minderheitenproblematik beschäftigt Österreich. Die burgenländische Abgeordnete der Grünen, Terezija Stoisits, Angehörige der kroatischen Minderheit, setzt sich hier mit den Plänen des Kärntner Landeshauptmanns Jörg Haider auseinander.

Keine „Volkstumsreservate“ für die Minderheiten

les, um zu verhindern, daß auch Deutschsprachige auf freiwilliger Basis die Sprache des Nachbarn, das Slowenische, lernen. Seine Angriffe auf das Bundesgymnasium für Slowenen und die Bezeichnung als „Ghettschule“ erweisen sich als übler demago-

gischer Trick. Am BG für Slowenen wird sowohl in deutscher als auch in slowenischer Sprache unterrichtet, und über 30 Schüler/innen kommen aus der Mehrheitsbevölkerung. Niemand hindert Landeshauptmann Haider daran, z. B. in Villach oder Völkermarkt

eine zwei- oder dreisprachige Handelsakademie oder höhere Schule in Form eines unbürokratischen, jederseits machbaren Schulversuches zu installieren. Niemand hindert Landeshauptmann Haider daran zu initiieren, daß in ganz Südkärnten zweisprachige topographische Aufschriften angebracht werden. Niemand hindert Haider daran, interkulturelle Begegnungsorte einzurichten und dafür Sorge zu tragen, daß in den Kärntner Schulbüchern die Kulturen beider Volksgruppen des Landes vermittelt werden. Niemand hindert Haider daran, zweisprachige Schuldirektoren an zweisprachigen Schulen zu bestellen.

Er versucht aber eher, die Volksgruppe in „gute“ und „böse“ zu spalten und die

ethnische Polarisierung weiterzutreiben. Die Ankündigung Haider's, eine ethnisch organisierte Vertretung der Volksgruppen (Volksgruppenkammer) zu unterstützen, entspricht genau seiner Polarisierungspolitik. In einer Zeit, in der Kammern und Bünde massiv in Frage gestellt werden, wird mit dem Vorschlag Haider's nach Volksgruppenkammern wieder einmal billige Demagogie betrieben. Angebracht wäre vielmehr, daß die Parteien programmatisch zu Minderheitenfragen Stellung beziehen und auch Minderheitenvertreter auf die Listen setzen, um so eine Politik für eine neue Kultur des Zusammenlebens zu entwickeln. Die Praxis ist entscheidend, nicht aber billige Demagogie.

Jörg Haider mimt unter dem Deckmantel des „Ethno-Pluralismus“ Minderheitentoleranz, in Wirklichkeit aber ist seine Minderheitenpolitik eine Strategie der Ausgrenzung, ethnischer Minderheiten, der Abdrängung des Fremden ins Ghetto, ins Volkstumsreservat. Diese Politik geht einher mit dem Aufkommen von neuen Nationalismen und Rassismen in einer Zeit wo „Ost“ und „West“ sich als politische Rahmen auflösen beginnen. Anstatt Integration und Multikulturalität wird die ethnische Polarisierung und die ideologische Besetzung der Europa-Idee mit dem antiquierten Volks- und Heimatballast des 19. Jahrhunderts vorangetrieben. Haider's „Innovation“ besteht nur darin, den dump-

fen Deutschnationalismus „modernisiert“ zu haben, ohne jedoch inhaltlich davon abzurücken. In der Kärntner Schulfrage erweist er sich als konsequenter Betreiber eines ethnisch getrennten Schulwesens. Trotz des positiven Erkenntnisses des Verfassungsgerichtshofes versucht er mit allen Mitteln, die Einrichtung einer öffentlichen zweisprachigen Volksschule in Klagenfurt zu verhindern oder sie nur für slowenische Kinder zugänglich zu machen (Ghettoisierung der Minderheit!).

In dieser Frage erweist sich aber Haider als Betreiber einer ethnischen Polarisierung, indem er jegliche Form der Interkulturalität, d. h. der Zwei- und Mehrsprachigkeit für Minderheit und Mehrheit ablehnt. Er tut al-

Slovenska kulturno gospodarska zveza (SKGZ) je lani slavila 35-letnico. Je ena od dveh „krovnih organizacij“ in vanjo je včlanjenih večina slovenskih športnih, kulturnih, cehovskih in gospodarskih združenj. Seveda ne nastopa kot stranka, a združuje pripadnike različnih strank, predvsem socialiste in komuniste, pa tudi posamezne katoličane in pripadnike Slovenske skupnosti ter drugih političnih formacij. Do „slovenske revolucije“ je bila privilegiran sogovornik slovenske oblasti, zlasti Socialistične zveze delovnega ljudstva, po katere vzorcu je v marsičem tudi strukturirana.

Slovenci v Italiji med izolacijo in povezanostjo

PIŠE BARBARA GRUDEN

Svet slovenskih organizacij je druga krovna – katoliško navdihnjena – organizacija, ki pa računa na precej manjše število članic in članov kot SKGZ. Njen predstavnik na politični in upravni ravni je stranka Slovenska skupnost, ki temelji izrecno na nacionalni podlagi, ideološko pa je katoliško in liberalno usmerjena. SSO in SSk sta bila do prejšnje oblasti, s katero sta imela zelo konfliktno odnose, tako rekoč oporečniška.

Obe organizaciji sta s slovenskimi izvoljenimi predstavniki (in torej s strankami, ki na volitvah predstavljajo slovenske kandidate) pred leti oblikovali Slovensko enotno delegacijo, ki je zlasti pri italijanski vladi, pozneje pa tudi pri slovenski (a le delno) zastopala interese vseh Slovencev v Italiji. Zaradi ostrih konfliktnih odnosov je delegacija umrla tako rekoč naravne smrti. Ta čas pa različne politične komponente iščejo novo pot za oblikovanje novega skupnega predstavnštva.

„Medetnični dialog“ in njegovo nasprotje „etnično ločevanje“ sta pojma, ki sta se le v zadnjih letih (celo samo v zadnjem) uveljavila v slovenskem besedišču v Italiji. Geslo slovenske manjšine v odnosih do italijanske večine je bilo vedno „sožitje“ (osvojile so ga tudi italijanske „napredne“ katoliške in levičarske komponente). Ta izraz je iz semantičnega vidika lahko zelo dvoumen in je prav zaradi tega imel tudi negativne politične in kulturne posledice. Etmološko, „sožitje“ pomeni živeti eden ob drugem, s pozitivnim naglasom, da dva ali več subjektov živi skladno skupaj, da ne ogroža interesov drugega. Ne predvideva pa nujno dialoga, interakcije oziroma integracije dveh ali več subjektov, dveh ali več kultur. To dejansko pomeni – če se z jezikoslovne ravni povrnemo na resničnost – da slovenska manjšina v Italiji živi „ob“ ita-

lijanski večini (ali obratno), da živi ločeno od večine. Tudi italijanski nacionalisti lahko namreč trdijo, da živijo v sožitju s slovensko manjšino (in to tudi radi ponavljajo), saj je ne ogrožajo več, vsaj fizično ne. Vse druge nacionalistične „grožnje“ so namreč drugačne – gospodarske ali upravne – narave, ki pa v etničnem ločevanju po mojem mnenju najdejo najboljši pogoj za uspeh. Zelo preprosto rečeno: Slovenci so v Italiji, zlasti seveda v tržaški in goriški pokrajini (čeprav obstajajo že velike razlike med obema pokrajinama) ustvarili neke vrste državo v državi, ki je po eni strani onemogočala asimilacijo, a tudi integracijo z večino, po drugi pa je peljala vodo na mlin italijanskim nacionalistom, ki še danes prerokujejo slovansko invazijo na Trst in Gorico. Slovenske organizacije so morale nujno nadomestiti italijansko državo, ki slovenski manjšini ni nudila osnovnih pogojev za njen kulturni in gospodarski razvoj, vendar so prav na ta način (z ustanavljanjem „ločenih“ kulturnih in športnih društev, gospodarskih in cehovskih združenj, podjetij, bank itd.) utrdile in ovekovečile nekakšen začaran krog, iz katerega se manjšina in manjšinec le s težavo izvleče. Šele sedaj se namreč

zavestno pojavlja potreba po podiranju teh zidov, ta potreba pa preredit najde odziv pri manjšinskih političnih organizacijah.

Etnično ločevanje, postavljanje etničnih zidov (ta je naš, oni je njihov po najboljšem oz. najslabšem manihejskem vzorcu) je namreč prispevalo k utrjevanju oblastniških pozicij, tako med Italijani (Krščanska demokracija, Lista za Trst, navsezadnje pa tudi socialisti idr. pridobivajo glasove prav na račun ogrožanja od Slovanov in nevarnosti, ki naj bi jo predstavljala dvojezičnost) kot tudi med Slovenci (Slovenska skupnost je na zadnjih volitvah v devinko-nabrežinski občini imela največji uspeh med slovenskimi volivci, ker je obljubljala slovenskega župana; Slovenska kulturno gospodarska zveza pa je našla svojo legitimacijo v zaščiti Slovencev pred asimilacijo). Nacionalna kontrola pa je omogočila socialno in politično kontrolo: ohranjanje etničnih zidov je marsikdaj pomenilo tudi ohranjanje oblasti.

Preden osvetlim zadnjo točko, bi rada podala nekaj nujnih shematičnih primerov, saj bi za globljo analizo potrebovala več prostora. Skušala bom le na grobo orisati različne pristope do tako imeno-

vanega nacionalnega vprašanja ali programa, kot mu še mnogi pravijo. Življenje slovenske manjšine v Italiji je v treh pokrajinah, v katerih živi – videmski, goriški in tržaški – zelo različno, predvsem zaradi zelo različnih asimilacijskih procesov. Najvišjo raven „zaščite“ imajo Slovenci v goriški in tržaški pokrajini, kjer jim je priznana dvojezičnost, a le v manjših občinah (ne pa v mestih Trst in Gorica), medtem ko Slovence iz videmske pokrajine italijanska vlada (ki je lani pripravila zakonski osnutek za zaščito manjšine) smatra le za potomce nekega neidentificiranega slovanskega plemena. V videmski pokrajini je bil asimilacijski proces iz več razlogov posebno nasilen in globok, tako da Beneški Slovenci in Režijani v glavnem ne obvladajo knjižnega jezika in nimajo tako izrazitega nacionalnega čuta. To dejstvo ima zelo velik pomen prav zato, ker je nacionalna nedoločenost prispevala k drugačnemu pristopu k „boju za uveljavljanje manjšinskih pravic“ in k iskanju nacionalne, predvsem pa kulturne identitete. Medtem ko v Beneški Sloveniji enostavno ne morejo mimo svoje italijanske kulturne in jezikovne identitete, ki jim je bila tudi grobo vsiljena, pa se Slovenci

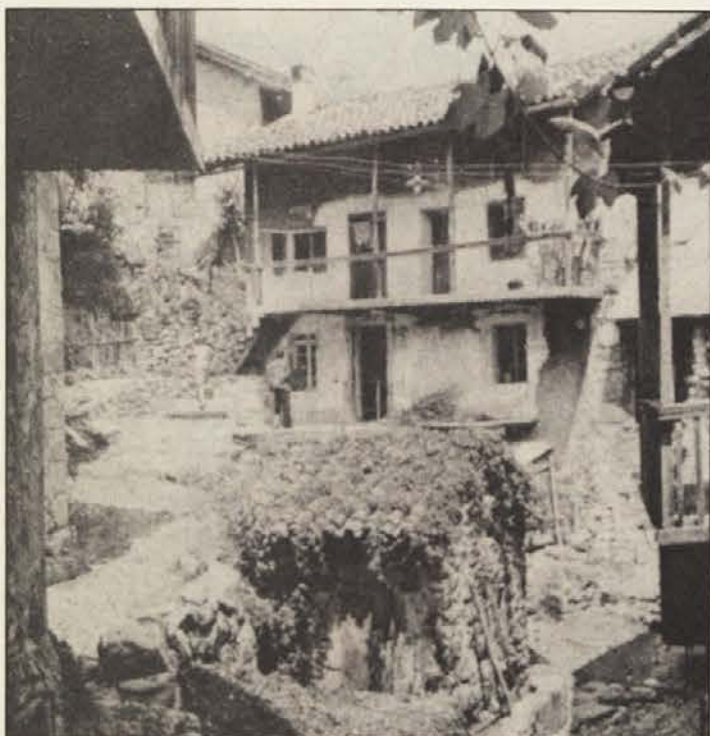
v Trstu in Gorici – vsaj na politični ravni – zapirajo v zlato kletko svoje nacionalne identitete, v kateri naj bi ohranjali čiste vrednote svojega jezika in svoje kulture, ki pa sta zelo pogosto tuja svetu, v katerem živijo. Položaj Beneških Slovencev sploh ni idealen, saj še sedaj ne uživajo niti osnovne pravice do slovenske šole (v Špetru obstaja le zasebna dvojezična ljudska šola), vendar jim je ta položaj omogočil, bolje rečeno vsilil potrebo, da se tem koreniteje soočajo s svojo večnacionalnostjo.

Prav odvrčanje večnacionalnosti je namreč botrovalo etničnemu ločevanju, ki je preprečilo, da bi v Trstu in Gorici premostili nacionalistične predsodke, porušili kulturne in nacionalne zidove ter morebiti dosegli vsaj dostojanstveno raven sožitja, če že ne popolno zakonsko zaščito. Nacionalno čutenje mladih „Italijanov“ (ki so prav tako kot Slovenci zelo pogosto mešane krvi) se namreč ne razlikuje veliko od nacionalnega občutka njihovih očetov in dedov, ki so se čutili ogrožene od Slovencev.

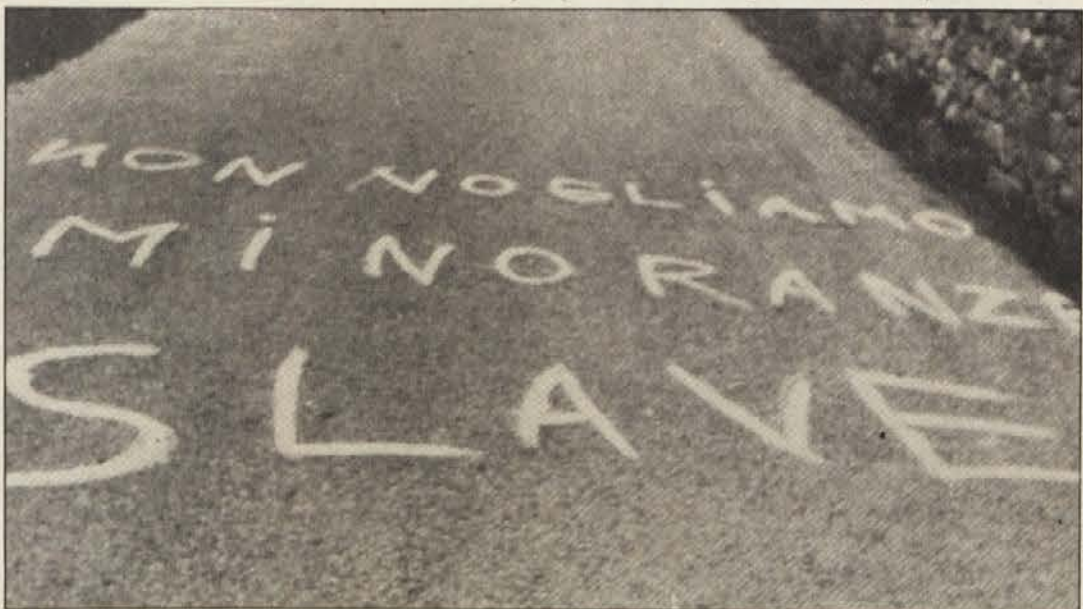
Prevladujoča politika slovenskih (tako levičarskih kot katoliških) organizacij je bila namreč v utrjevanju in ohranjanju slovenske narodne zavesti. Narodno zaveden Slovenec je namreč bila in je še v veliki meri najizrazitejša parola manjšinske politike v Italiji. Taki politiki je po eni strani botrovala upravičena bojazen pred asimilacijo (fašistično nasilje, a tudi poznejše raznarodovanje sta zapustila globoke rane), po drugi strani pa vizija naroda, ki je nacionalno čist in mora tak tudi ostati (tako da so mešane poroke do nedavnega predstavljale najnevarnejši socialni pojav). Vizija „nacionalno čiste“ manjšine je v marsičem napačna, saj smo bili Slovenci, ki sedaj živimo v Italiji, zelo različni od tako imenovanih osrednjih, matičnih Slovencev tudi takrat, ko med Trstom in Ljubljano ni bilo meje. Slovenci so, zlasti v Trstu, vselej živeli ob raznoterih narodih, in ne samo ob italijanskem, ki jih je v Trst priključila habsburska – vsaj za Trst razsvetljena – vizija odprtega in tolerantnega mesta.

Slovenska in italijanska politika pa sta po drugi svetovni vojni skušali to večkulturnost povsem zanikati. Delovanje Slovenske kulturne gospodarske zveze, levičarske organizacije, je bilo usmerjeno v ohranjanje slovenske manjšine: ustanavljala je društva, gospodarska združenja, podjetja in raznorazne ustanove z izrecnim namenom, da bi Slovenci živeli izključno med Slovenci in si tako medsebojno utrjevali narodno zavest. Katoliške organizacije (ki so bile s stranko Slovenska skupnost vedno oporečniške do bivše slovenske oblasti) so delovale z istim namenom, le da so v preteklosti imele manj politične moči. Na ta način je slo-

(Dalje prihodnjič)

Motiv iz Beneške Slovenije

Skoraj hkrati z izbruhom nemškega nacionalizma na Koroškem so se tudi v Italiji ob cesti v Beneško Slovenijo pojavili protislovenski napisi „Ne maramo slovenske manjšine“.

„Ne potrebujemo sprave...“

(Nadaljevanje s 1. strani)

nik Slovenskih krščanskih demokratov Franc Miklavčič, svetlovalka na republiškem komiteju Slovenije za vprašanja borcev Anica Klemenčič, predsednik Osrednjega odbora koroških partizanov v Lj. Toni Skorbir, predstavnik borbevskega odbora iz obmejnih občin, v imenu biroja R. Slovenije na Dunaju Borut Sommeregger, od koroško-slovenskih organizacij pa predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser, tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev mag. Marjan Pipp ter predsednik Zveze slovenskih izseljencev Jože Partl. Med udeleženci pa so bili seveda tudi nepogrešljivi Marjetka, Zmago in štajerski partizan Max Muhitsch.

Delovno predsedstvo (Milena Gröblacher, Lipej Kolenik in dr. Marjan Sturm) so govorniški oder najprej prepustili za tajniško poročilo, v katerem je Milena Gröblacher nanizala bogato dejavnost zveze med obema občinama zboroma. Naj navedamo nekaj stalnic: dosledno zavračanje izjav in napadov desničarskih in nemškonacionalnih sil, dejavnost muzeja odpora pri Peršmanu, zbiranje in obdelava zgodovinskega materiala o odporniškem gibanju na Koroškem, spominski pohodi na Komelj, Arihovo peč, na Obir, po poteh Županca, Lenarta in Gašperja, srečanja borcev pri Peršmanu, komemoracije ob dnevu mrtvih itd. Med uspehi se Zveza koroških partizanov lahko pohvali z odkritjem spomenika prvi žrtvi nacizma, škocijanskemu duhovniku Vinku Poljancu, spomenika v Pliberku preko 40 tamkajšnjim borcev, ki zaradi krajevnega odklanjanja žal ni uspelo postaviti, s predlogom za postavitev spomenika 43 padlim po 9. maju na Humperku pa so vsaj preprečili postavitev spomenika brambovcem na istem mestu.

Nadaljnji potek občnega zbora je potekal v znamenju pozdravov in razprav gostov. Franc Miklavčič je občni zbor pozdravil tudi v imenu predsednika Demosa dr. Jožeta Pučnika in predsednika SKD Lojzeta Peterleta in kot član krščanskih socialistov v partizanah dejal: „Naše partizanstvo je vez, je tovarništvo iz starih dni. To traja do groba.“ Zahvalil se je koroškemu partizanom za njihov prispevek k skupni protifašistični borbi in tudi koroške borce pozval k narodni spravi. Ivan Dolinčar je v imenu slovenske borbevske organizacije, ki šteje še 80.000 članov in članic, dejal, da se borci prilagajajo družbenim spremembam v Sloveniji in večstrankarstvu, o narodni spravi pa je menil, da nima nič proti pokopom mrtvih in pieteti do njih, vendar pa se borci ne morejo spraviti z izdajalci.

Anica Klemenčič je v imenu komiteja za vprašanja borcev zagotovila nadaljnjo skrb slovenske vlade tudi za

koroške partizane in žrtve, saj so, kot je dejala, del skupnega protifašističnega boja in slovenskega narodnega telesa.

Felix Wieser je v imenu ZSO dejal, da se v zadnjem času tako Avstrija kot Slovenija nekoliko bolj zavedata pomena protifašističnega odpora, za narodno spravo pa je menil, da na Koroškem v času NOB ni bilo razkola, zato iz tistih časov tudi ne izvira potreba po spravi, sedanja razdvojenost pa je bolj vzrok konceptualno različnega gledanja obeh narodnopolitičnih organizacij na bodoči razvoj narodnostnega vprašanja koroških Slovencev – med konceptom odpiranja z dvojezičnostjo in interkulturalnostjo in ozkim zapiranjem na Koroškem in izolacijo. Predstavnik slovenske oblasti je pozval, naj upoštevajo tudi tako imenovano levo stran koroških Slovencev in se tudi z njimi konzultirajo v vseh pomembnih vprašanjih.

Marjan Pipp se je strinjal s Feliksom Wieserjem, da je odpor na Koroškem veljal edinole nacističnemu nasilju, zato tovrstna sprava na Koroškem ni potrebna. Dejalo je, da koroške partizane Haiderjeva zavrnitev podelitve odlikovanj ne bi smela preveč boleti, saj bi jim moralo biti v največje priznanje prav to, da so Avstriji priborili državno pogodbo. Za premostitev razdora je pozval, da se organizacije v največji meri vključijo v nov Koordinacijski odbor koroških Slovencev. V zvezi z različnimi konceptoma obeh organizacij pa je dejal, da gre za napačno razumevanje interkulturalnosti in integracije, saj morajo narodnostne skupine tudi v novi

Evropi imeti možnost za razvoj in za ohranitev svoje identitete.

Državna poslanka Terezija Stoisić je v daljšem prispevku izrazila svoje spoštovanje do borbe koroških partizanov, analizirala zadržanje avstrijske družbe do protifašističnega odpora, predvsem Haiderjeve izjave, in obljubila ves svoj parlamentarni vpliv za ustrezno ovrednotenje žrtev in borcev proti nacizmu. (Poudarke iz njenega govora bomo objavili v prihodnji številki.)

Jože Partl je prizadeto dejal, da ga ne boli toliko, kako na slovenski prispevek v vojni gleda Koroška, bolj pa ga prizadenejo vesti z juga. Pri tem je omenil tudi vest, naj bi t. im. koroškimi odvedencem v Ravnah na Koroškem postavili spomenik.

V diskusijo so posegli še Feliks Wieser st., Max Muhitsch, Toni Skorbir, Borut Sommeregger, celovski protifašist Hans Sattler in Peter Kuchar, ki je med drugim pozval vodstvo Zveze slovenskih organizacij, naj se v večji meri angažira med ljudmi na terenu.

V imenu Dokumentacijskega arhiva avstrijskega odpora je občni zbor pozdravil Andreas Pittler in hkrati kot sourednik tudi predstavil knjigo pričevanj Spurensuche.

Na volitvah je bil za predsednika ZKP spet izvoljen Janez Wutte-Luc, podpredsednik sta Lipej Kolenik in Peter Kuchar, tajnik je Feliks Wieser st., blagajnik pa Kristi Schellander. Ves glavni odbor šteje 20 članov.

Po občnem zboru so se gostje in udeleženci zadržali v prijetni družabnosti.

Jože Rovšek

Slovenski vestnik poziva:

Pomagajmo Sloveniji!

Katastrofalna povodenj, ki je 1. novembra zajela skoraj vso Slovenijo in povzročila škodo v višini treh milijard novih dinarjev ter veliko človeške trpljenje – brez strehe nad glavo je ostalo na stotine družin – še naprej zahteva tudi solidarnost koroških Slovencev.

Uredništvo Slovenskega vestnika je svoje bralce in bralce ter vse Slovence in Slovenke na Koroškem takoj pozvalo, naj prispevajo za pomoč od naravne katastrofe prizadetim v Sloveniji.

Odpri smo poseben konto pri Posojilnici-Bank Celovec s številko 3.044.393 in z nazivom „Pomoč Sloveniji“ in že prvemu pozivu se je odzvalo precejšnje število koroških Slovencev, ki so že vplačali svoj prispevek za pomoč žrtvam naravne katastrofe.

Tudi današnji številki smo priložili položnico, tako da lahko še vplačate svoj solidarnostni prispevek in s tem na najhitrejši način pomagata poplavljenecem v matični deželi. Zbran denar bomo že v prihodnjih dneh prenakazali Rdečemu križu Slovenije.

**HEUTE
IM**

Die Seite
für unsere deutschsprachigen Leser/innen

**SLOVENSKI
VESTNIK**

Grün-Abgeordnete Stoisić kündigt Parlamentsanfrage wegen Haider an

Auf der sonntägigen Generalversammlung des Verbandes der Kärntner Partisanen/Zveza koroških partizanov in Klagenfurt/Celovec sprach unter anderem auch die Grünabgeordnete Mag. Terezija Stoisić. Sie unterstrich, daß die österreichische Souveränität und Unabhängigkeit auf die antifaschistischen Minderheiten zurückzuführen sei. Sie betonte dabei, daß die österreichischen Minderheiten unter dem Nationalsozialismus schwer gelitten hätten und die Wiederherstellung der Republik auch dem antifaschistischen Kampf der Minderheit zu verdanken sei.

Stoisić ging mit LH Haider scharf ins Gericht, der sich weigert, das von der Republik verliehene Ehrenzeichen für die Befreiung auszufolgen. Dies sei eine Brückierung des gesamten antifaschistischen Widerstandskampfes. Sie werde jedenfalls alle parlamentarischen Mittel ergreifen, um sicherzustellen, daß den antifaschistischen Widerstandskämpfern würdevoll die Anerkennung der Republik zuteil wird.

Auf der Generalversammlung des Partisanenverbandes wurde Janez Wutte-Luc erneut als Obmann bestätigt. Seine Stellvertreter sind Lipej Kolenik und Peter Kuchar.

Spenden-Aufruf für die Opfer der Hochwasser-Katastrophe in Slowenien

Der „Slovenski vestnik“ hat ein Spenden- bzw. Hilfskonto für die Opfer der verheerenden Hochwasser-Katastrophe, welche vergangenes Wochenende weite Teile Sloweniens heimgesucht hat, eröffnet. Jeder, der helfen will, wird ersucht, seine Spende auf das Konto Nr. 3.044.393 – Kennwort „Pomoč Sloveniji“ (Hilfe für Slowenien) – bei der Posojilnica-Bank in Klagenfurt/Celovec einzuzahlen.

Die Spenden werden dem Roten Kreuz Sloweniens übergeben, um den Betroffenen raschest helfen zu können.

ARGE Volksgruppen: Zurückhaltung gegenüber einer Volksgruppenkammer

Von einer Diskussion über die Bestellung und Zusammensetzung einer Volksgruppenkammer wären in jedem Fall Zweck, Aufgaben und insbesondere Kompetenzen eines solchen Gremiums zu erörtern, teilte der Sprecher der ARGE, Thomaž Ogris, nach einer Arbeitstagung der ARGE „Österreichische Volksgruppen in der SPÖ“ am Hafnersee mit.

In diesem Zusammenhang erhebe sich die Frage, ob

nicht eher die Kompetenzerweiterung des Volksgruppenbeirates sinnvoll wäre. Auch die Idee der Einrichtung einer Volksgruppenanwaltschaft durch das Landes- und Bundesparlament sei nach wie vor diskussionswürdig, konkretisierte Ogris.

Aus diesen Gründen stehe die ARGE dem Vorschlag einer Interessensvertretung in einer Volksgruppenkammer noch reserviert gegenüber.

Generalkonsul Majcen stellt klar

Der jugoslawische Generalkonsul in Klagenfurt/Celovec, Marjan Majcen, erklärte zur entstandenen Diskussion über eine angeblich von ihm gegenüber Bundeskanzler Vranitzky verlangte Untersuchungskommission, die die Erfüllung des Artikel 7 des österreichischen Staatsvertrages überwachen sollte, daß er weder eine solche verlangt, noch darüber gesprochen habe, daß Bundeskanzler Vranitzky seine Einwilligung zur Installierung einer solchen gegeben hätte („Mit dem österreichischen Kanzler habe ich bisher noch gar nie gesprochen.“). In einem Gespräch mit „Slovenski vestnik“ sagte Majcen auch zu sein Vorstellungsgespräch bei LH Haider, nach welchem ja diese Gerüchte aufgetaucht sind: „Im Gespräch mit LH Haider drückte ich

mein Bedauern darüber aus, daß die Kommission der Rechtsexperten beider Ministerien für auswärtige Angelegenheiten zur Auslegung des Artikel 7 noch nicht mit der Arbeit begonnen hat.

Auf die Frage Haiders, wer sich für eine solche Kommission ausgesprochen hätte, antwortete ich, daß die Einrichtung einer solchen Kanzler Vranitzky und der Vorsitzende des Bundesexekutivrates Marković anlässlich des Staatsbesuches des österreichischen Kanzlers in Belgrad im April dieses Jahres beschlossen haben.“

**Werden auch
Sie Abonnent!**

Gospodinjstvo v letu 2001

Bo kuhinja še vedno domena žensk?

Ženska na Koroškem preživi v kuhinji dnevno več kot tri ure, na Dunaju pa skoraj uro manj. Tam tudi moški raje pomagajo v gospodinjstvu (približno 81%), medtem ko v zveznih deželah povprečje moških, ki kdaj pa kdaj zaidejo v kuhinjo, znaša le 61 odstotkov – to so ugotovitve raziskave, ki jo je nedavno tega izvedel „Info Research international“. Ta inštitut za preučevanje trga je v tej zvezi povprašal 2000 oseb po vsej Avstriji, in sicer moške in ženske v starosti med 14 in 60 let. V ospredju raziskave pa so bila vprašanja kot so osebni odnos do dela v kuhinji in do kuhinjskega orodja, naloge, ki jih v kuhinji prevzemajo moški ipd.

V avstrijskem povprečju 68% povprašanih kuhinjo ceni kot idealno mesto za zajtrkovanje, nekaj manj pa jih v njej tudi kosi in večerja. Izvajalci študije pa so kar precej optimistični kar se tiče sodelovanja in pomoči moških v kuhinji. Predvsem v tako imenovanih „višjih slojih“ je menda že samoumevno, da moški prevzamejo svoj delež tudi v gospodinjstvu, pohvala pa gre v prvi vrsti Dunajčanom, ki, kot kažejo podatki, kar radi kuhajo. Na podeželju je stvar seveda še povsem drugačna, saj je večje število moških še prepričanih, da „v kuhinji ničesar niso zgubili...“

Vas zanima tudi, pri čem moški v gospodinjstvu najraje pomagajo? Začudile se boste, kajti 59% jih najraje pomiva posodo, na drugem mestu pa je kuhanje (smešno, jaz pa nisem spoznala še nikogar, ki

bi rad pomival, medtem ko kuharjev poznam celo vrsto, posebno takšnih, ki po končanem delu ženi zapustijo „bojišče“ z umazano posodo! Morda pa imate vi/e več sreče?).

Bi rade vedele, kako si Avstrijci/ke predstavljajo „kuhinjo svojih sanj“? Odgovori so bili kar realni, o tem so prepričani anketarji, kuhinja naj bo praktična (uporabna), po možnosti iz lesa in opremljena s čimveč tehničnimi pripomočki (pri tem se seveda vprašam, ali to niso le skromne želje raznih proizvajalcev tega pribora, ki so pobudniki raziskave).

Ali rade kuhate? Da? V tem slučaju štejete med vse tiste, ki so tako rekoč „in“, kajti kuhanje se uveljavlja med konjički, ker je kreativno in nudi dovolj možnosti za samouresničevanje. Predvsem moški so v zadnjih letih

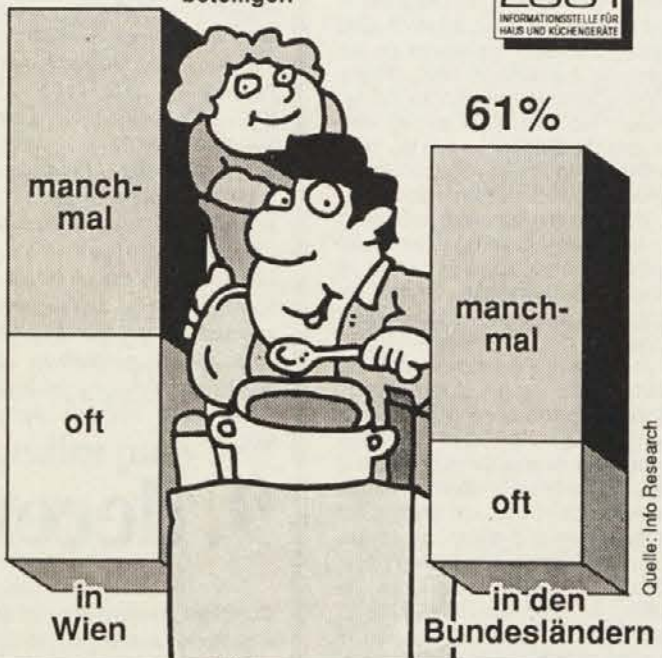
Österreichs Männer – besser als ihr Ruf:

„Er“ hilft im Haushalt mit

81%

Prozentanteil der Männer, die sich an der Hausarbeit beteiligen

FORUM HAUSHALT 2001
INFORMATIONSTELLE FÜR HAUS UND KÜCHENGERÄTE

So avstrijski moški boljši kot je njihov glas? V zveznih deželah jih 61% občasno pomaga v gospodinjstvu!

odkrili nov konjiček, kuhanje! Pustite se torej presenetiti od vašega partnerja in – medtem ko kosite izbrano jed, ki vam jo je pripravil – vsaj nekaj trenutkov uživajte in pozabite na kuhinjo, ki jo bo (verjetno) treba še očistiti, na posodo, ki jo bo treba še pomiti... Nočem posploševati, če je vaš mož izjema, vam čestitam!

Če že govorimo o kuhinji, pa naj vam navedem še nekaj podatkov o kuhinjskih aparatih: veste, da ima v Avstriji 99% gospodinjstev hladilnik, 93% pralni stroj, 30% povprašanih pa si želi pralnik za posodo.

Omenila sem že, da je raziskavo pobudilo večje število proizvajalcev kuhinjskih aparatov, da pa boste vedeli/e, katera podjetja bi vas rada uvrstila med svoje kupce, dovolite, da dodam še nekaj besed: proizvajalci tehničnih pripomočkov za gospodinjstvo (AEG, Bauknecht, Bosch, Elektra Bregenz, Elin, Eudora, Gorenje, Zanussi-Elektrolux, Liebherr-Werk Lienz, Miele, Siemens in Philips) so se združili v tako imenovani „Forum gospodinjstvo 2001 / Forum Haushalt 2001“, ki v prvi vrsti dela reklamo za kuhinjske pripomočke.

Dr. Štefka Vavti

Nekaj podatkov

Veste, koliko vode in energije porabi stroj za pomivanje posode?

Leta 1975 55 litrov vode, 2,7 kWh el. toka,
1980-49 litrov vode, 2,6 kWh
1985-28 litrov vode, 1,8 kWh
1990-22 litrov vode, 1,6 kWh

Z moderno tehnologijo je proizvajalcem uspelo bistveno znižati porabo vode in električnega toka – podatki veljajo seveda za najboljše stroje.

Bi rade vedele, koliko nas stane pomivanje s strojem v primerjavi z ročnim pomivanjem posode?

Medtem ko je bilo leta 1975 strojno pomivanje posode še skoraj trikrat dražje od ročnega, se je razmerje v zadnjih letih bistveno spremenilo; ta čas je menda že cenejše. Pri tem je seveda treba upoštevati, da so to podatki „Foruma gospodinjstvo 2001“, ki nas skuša prepričati o svojih izdelkih!

Med nami povedano

Rada bi bila potrpežljiva!

Vstale smo nekaj minut prepozno. Kot nalašč se potem še otrok(ci) napravlja(jo), kot da se niti ne zna(jo) več sam(i) obleči, kaj šele namazati kruh ipd. Pa se nam že pretrga nitka potrpežljivosti, „obleci se vendar!“, saj bova zamudila avtobus, pouk, službo. Modulacija našega tona je nekoliko preostala. „Pomagaj mi!“ zakriči otrok. „Kako naj ti pomagam, ko pa imam še sama toliko opraviti...“. Otrok sedi in ne migne s prstom, naš krvni pritisk pa se zviša, toliko da nas že navsezgodaj ne popade jeza...

Poznate takšne scene? Štejejo celo k vašemu vsakdanjiku, k jutru, kot kava?

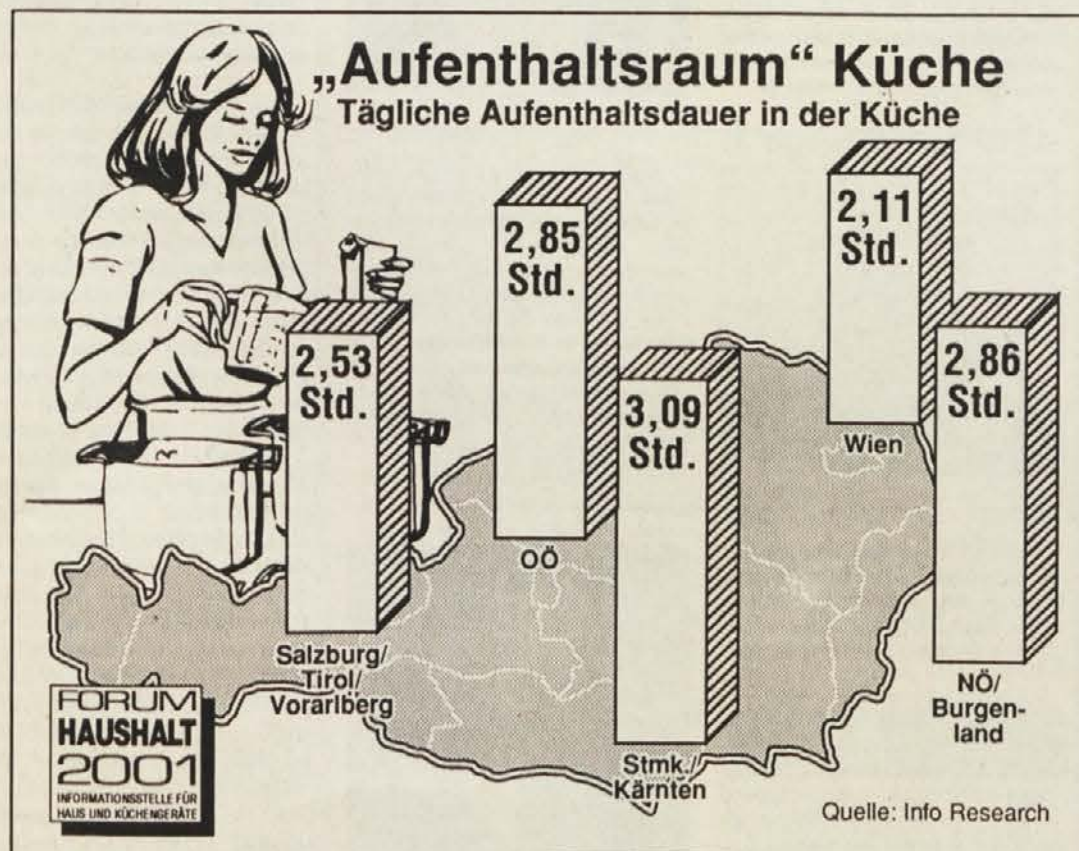
Ugotovila sem, da se otrok dela tem bolj „neumnega“ (ničesar ne zna več sam...), čim bolj se mi nekam mudi. Če sina prosim, naj se danes nekoliko hitreje spravi v umivalnico, mi pomaga, ko ga oblačim, namesto da meče obleko po sobi, brca, ko mu skušam obleči nogavice, se prekopicuje po postelji, ko mu hočem pomagati obleči pullover ipd., sem že izgubila, kajti moja prošnja vpliva nanj kot spodbuda, da stori prav tisto, kar nisem hotela.

In neredkokdaj se zgodi, da ga potem že navsezgodaj okregam, ko pa greva proti avtobusnemu postajališču, pa me že peče slaba vest, ker se mi zdi deček nekako potr, vendar ne morem iz svoje kože: pa zakaj se vendar vedno tako napravlja, saj ve, da se je zjutraj treba umiti, obleči ipd... Skušam mu torej razložiti, zakaj sem bila spet nepotrpežljiva... on pa čveka nekaj o gobah, ki rasejo na travniku, ob katerem pravkar hodiva.

„Sinko, me spet skušaš spraviti na druge misli, jaz pa bi rada razjasnila problemček, ki ga imava...“ Ni dostopen. Ko se približava otroškemu vrtcu, pa mi prišepeta: „Mami, me imaš kaj rada?“, „Seveda te imam, saj veš, oprosti, da sem se toliko kregala...“ „Mami, oprosti“, me skesano pogleda in že sva si spet dobra...

Naslednji dan pa spet vse od začetka, ko da ne gre drugače, ko da je to del najinega vsakdanjika, razmerja otrok – mati...

Imate tudi vi/e podobne izkušnje? Če vam je v tolažbo – pri tem niste edinile!

Quelle: Info Research

Na Koroškem je ženska dnevno povprečno 3,09 ure v kuhinji

TRIBUNA BRALCEV

P.n.
SLOVENSKI VESTNIKTarviserstr. 16
9020 KLAGENFURT/CELOVEČOgenj lahko gasiš,
pred vodo pa le bežiš

Na letošnji dan vseh svetih (1. novembra) sem kot vsako leto odšla iz Celovca v mojo drugo domovino, v preljubno Savinjsko dolino. Želela sem obiskati grobove staršev v Gorenjah in sestre v Celju. Na nobenem od teh grobov letos ni gorela svečka, ki bi jo bila prižgala jaz. Vse so ostale v moji hiški ob Savinji. Ta moja ljubljena reka je na letošnje vse svete podivjala, pravzaprav ponorela. Prav tako tudi rečica Paka, ki priteče iz Šaleške doline. Moja hiška in še mnogo drugih pa stoji ob njenem sotočju.

Prvega novembra sem se zbudila ob sedmih zjutraj. Vse je bilo tako pošastno tiho, le dež je padal in padal, neprestano, zlovesče in močno. Odšla sem k Savinji in videla, da je že močno narasla. Doslej sem imela rada tudi tako, naraslo Savinjo. Tokrat pa se je valila v visokih valovih nizdol po dolini. Na našem levem bregu je manjkalo še kaka dva metra in pol do zgornjega roba nasipa. Zaskrbljena sem se vrnila v hišico in premišljevala o reku: „Ogenj lahko pogasiš, pred vodo pa lahko bežiš“.

Pripravlja sem vse potrebno za moje obiske pri sorodnikih in na grobovih. Bila sem še kar nekam srečna in mirna v moji hiški. Od tu se je dnevne sobe s pogledom lahko objame prijazno cerkev z dvema stolpoma na gori Oljki. Ob tri četrt na devet sem videla, da se pri gozdliču pred hiško deževnica že zbira v manjšo mlako. Ob devetih, ko sem pričakovala, da pridejo pome z avtom, sem pogledala skozi kuhinjsko okno in zgrožena videla, da je zunaj umazana rjavkasta voda dosegla že zgornji rob terase ob hiši. Sedaj sem vedela, da moram samo še bežati. Izključila sem električni tok, mrzlično zmetala v torbi dokumente, denar in nekaj hrane ter prestrašena zbežala na plano. Hiške nisem niti zaklenila. Zbežati nisem mogla več pri glavnem izhodu, temveč zadaj proti vinski brajdi in sosedovemu vrtu. Voda mi je segala visoko preko kolen in se mi od zgoraj stekala v škornje. Velika prepreka pri mojem bregu so bile premnoge žive meje iz ligustra. A če je treba, človek premaga vse ovire, samo da se reši. Tako tudi jaz.

Vsa prestrašena sem pritekla k Bezjakovim, mojim prijateljem. Tu ni bilo vode in bila sem na varnem. Vem le to, da sem brez pozdrava govorila le: „Voda, vodaaaa!“ Nato sem se kar

sesedla na stol. Kmalu sem spet prišla k sebi in s prijateljico Ančko sva začeli iz njihove kleti nositi ozimnico, nazadnje pa še meso iz hladilne skrinje. Talna voda v kleti je narasla že na en meter. Ko sva rešili zadnji kos zmrznjene svinjine, se je po kleti razlilo kurilno olje in morali sva se umakniti. Voda je hitro naraščala in dosegla predzadnjo stopnico iz kleti. Ančkin mož Ivo ima poškodovano nogo in nama ni mogel nič pomagati. Sedeč na stolu nama je lahko dal le kakšen koristen nasvet. Mene pa je skrbelo, kako ga bova nesli po zavrtih stopnicah v zgornje prostore, če bo voda še višja. K sreči se to ni zgodilo. Obuti v visoke gumijaste škornje sva odšli proti Savinji. Ta je na tri metre visokih valovih nosila vse, kar je porušila in potrgala v svojem zgornjem toku, v Zgornji Savinjski dolini. Takrat še nismo vedeli, kako je rušila in podirala v Lučah in naprej proti našemu Letušu. S svojimi pritoki Lučnico, Ljubnico, Dreto in še jih je nekaj, je postala pravi veletok. Savinja taka ni bila še nikoli! Tudi najstarejši ljudje česa takega ne pomnijo.

Zaskrbljeno sem pogledala proti moji hiški, ki je bila do meter in pol globoko v umazani vodi. Taka se mi je prvič zazdelo nekam tuja in neprijazna. Čretnikova Marjana je v fotoaparatu poskušala ujeti to podivjano naravo. Ko pa se je vrnila domov, je deroča voda, ki se je izlila iz Savinje, že do meter visoko zalivala dom njenih staršev. Vsej prestrašeni ji je fotoaparatu kar padel iz rok. Pri Vadlovih je bila voda še višja. Marji je segala do vratu, ko je kot okamenela obstala v njej. Gledala je lahko samo, kako voda gospodari v njihovih hiši in okoli nje. Iz vode so jo rešili gasilci in jo s čolnom odpeljali v ambulanto v Šmartno ob Paki. To ni kaj čudega. Tudi jaz sem še po petih dneh vsepovsod videla umazano rjavkasto vodo, smrdljivo in pomešano s fekalijami. Tudi v Celovcu, kamor sem se vrnila v torek, 6. novembra, utrujena od težkega dela pri odstranjevanju posledic poplave, sem vsepovsod videla le umazano vodo in smrdeče blato. Morala sem k zdravniku, da mi je zapisal zdravila, da bom lažje premagala to prestano moro. Ne morem mimo tega, da se ne bi spominjala vaščanov Luč in drugih krajev, ki svojih domov nimajo več. Podrla in odplavila jim jih je vodna ujma.

V posebni izdaji celjskega Novega tednika je novinarka Urška Kolenc, domačinka iz Zgornje Savinjske doline, ki se je prva prebila preko hribov do popolnoma odrezanih Luč, napisala članek z naslovom: „Nekoč so bile Luče...“! Ah, Luče, ta prijazna in lepa zgonjesavinjska vasica, kjer smo nekoč preživljali lepe počitniške dneve! Kdor je spoznal Luče, se je vedno rad vračal tja. Kam bodo šli doslejšnji prebivalci, ki jih je preko 400 brez doma? Morda pa bodo spet kdaj zgradili Luče, nove, a zagotovo nikoli več tako prijazne kot so bile do dneva vseh svetih 1990.

Luče, pa so le najbolj doživeti primer številnih tragedij ob poplavih v dneh okrog vseh svetih v Sloveniji.

Vera Amenitsch, Celovec

9. decembra bodo v desetih koroških občinah spet volili. Tokrat sicer ne župane, zato pa se bodo prebivalci desetih starih občin lahko odločili za ponovno samostojnost oziroma za nadaljnjo vključenost znotraj meja leta 1972 nastalih večjih občin. Volili bodo v občinah Metnitz (Grades), Krka (Pisweg), Weitensfeld-Flattnitz (Deutsch-Griffen, Glödnitz), Breže (St. Salvatore, Micheldorf), Lurnfeld (Sachsenburg), Winklarn (Mörtschach), Feld am See (Afritz), Stefan n.Z. (Blače), seveda pa tudi v Straji vasi (Ziljska Bistrica) in Pliberku (Bistrica). Volitve bodo samo v krajih, ki si želijo ponovno samostojnost, za dosego tega cilja pa je potrebno, da se zanj izreče vsaj polovica in eden vseh volilno upravičenih.

Bo Šmihel po 9. decembru pripadel občini Bistrica nad Pliberkom?

9. december: osamosvojitve za v

Če bi se posvetili vsem desetim primerom, bi to presegalo okvir reportaže. Zato smo se odločili za prikaz ozadja v občini Pliberk in Straja vas. Že ta dva primera dovolj jasno nakazujeta, da so ozadja želje po ponovni osamosvojitvi precej različna, da pa tudi pogojev za morebitni novi občini ni mogoče primerjati. Za ostalih osem občin pa bi lahko rekli, da gre v več primerih zgolj za politična ozadja, saj se npr. v dolini Krke lokalni politiki ŐVP leta 1972 razpuščenih občin Deutsch-Griffen in Glödnitz nikakor niso mogli spoprijazniti z dejstvom, da

pripadajo občini Weitensfeld, v kateri ima besedo tudi SPŐ.

Toda nazaj k občinama Pliberk in Straja vas, oziroma k prizadevanjem prebivalcev prejšnjih občin Bistrica nad Pliberkom in Ziljska Bistrica. Že sama nastopa pobudnikov akcijskih skupnosti za osamosvojitve se bistveno razlikujeta. Medtem ko je v Ziljski Bistrici tekla propaganda za osamosvojitve pretežno na osebni ravni in zagovorniki osamosvojitve na Zilji nimajo pravih stvarnih argumentov, tako da se v bistvu sklicujejo le na parolo „Mi smo mi“, se je v Bistrici nad Pliberkom ustanovila posebna „Nad-

strankarska akcijska skupnost“, ki se je predstavila javnosti z jasno začrtanim političnim programom.

Pri tem ne gre le za to, da ta skupnost tudi navzven nastopa dosledno dvojezično (to naj bi bilo v dvojezični občini samoumevno), temveč tudi z resnimi komunalno-političnimi argumenti. S tem ko predstavniki te nadstrankarske akcijske skupnosti ugotavljajo, da je mestna občina Pliberk sicer rade volje prevzela imetje nekdanje občine Bistrica nad Pliberkom (poleg skoraj milijona šilingov denarja še več kot 40 ha gozdov in drugih zemljišč), da je to posest prodala, po drugi strani pa prav te predele pri občem razvoju zanemarila, imajo seveda argumente, da je mogoče predvsem na komunalnem področju izvajati politiko, ki je bližja posameznim občanom, le tedaj, če so enote pregledne in če o potrebah odločajo pravzaprav tisti, ki se jih neposredno tiče.

Ta argument pa bi bil najbrž prešibak, če ga ne bi bilo mogoče tudi finančno podkrepiti. Prav v tem pogledu pa so Bistričani v sorazmerno dobri poziciji s tem, da za preteklost ugotavljajo, da je nekdanja občina vedno pozitivno gospodarila, da torej ni imela dolgov. V obdobju od leta 1972 do danes se je namreč podjetje Knecht razvilo v najmočnejše podjetje v okolici. V sedmih letih je plačalo kar 45 milijonov šilingov davkov, od katerih se je precejšen del stekel v pliberško občinsko blagajno, v prihodnje pa naj bi zagotovil večji del proračuna bistriške občine. Poleg tega pa se na področju morebitne ponovne občine Bistrica nad Pliberkom nahaja še nekaj drugih podjetij, kot sta turistični ob Breškem jezeru in na Peci...

Če je torej mogoče predvideti, da bi občina Bistrica

Franz Mlinar: V manjši občini Bistrica nad Pliberkom bi lahko boljše upoštevali želje in potrebe občanov. Tudi dvojezičnost bi bila dosledna. Vrtec bi takoj postal uradno dvojezičen, staršem ne bi bilo treba plačevati prispevka, saj bi se poslužili ugodnosti Urada zveznega kanclerja, da plača dvojezično vzgojiteljico. Okrepili bi lahko tudi komunalne storitve, hkrati pa zavrli ozko strankarskopolično ravnanje.

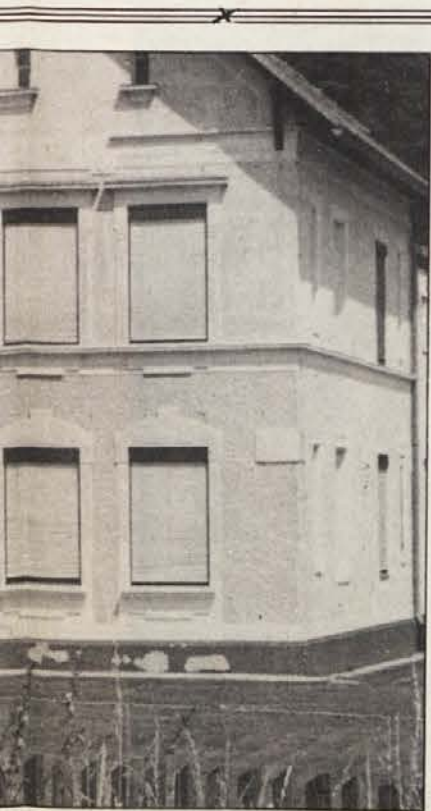
Janko Zwitter: 17 let smo razvijali skupno infrastrukturo. Če bi to zdaj ovrgli, bi to za nas pomenilo katastrofo. V Straji vasi potrebujemo skupnost, skupno se moramo prizadevati, da ustvarimo delovna mesta, razvijemo turizem... Praviako skupno pa se moramo prizadevati tudi za obnovo vasi. Delitev občine pa bi pomenila tudi razdrobitev doslej ustvarjenega, npr. na področju športnih naprav.

Stanko Vavti: Bil sem med ustanovitelji EL v Pliberku in 12 let njen mestni svetnik. Zato me čudi, da se EL zdaj bolj negativno izraža proti osamosvojitvi. Osebnostem doživim, da enakopravnosti slovenščine v Pliberku tudi v času koalicije s SPŐ nismo dosegli. V primeru osamosvojitve pa bi EL v Pliberku lahko odigrala odločilno vlogo, saj sta SPŐ in ŐVP skoraj vedno enako močni. V tem primeru pa odloča EL...

Madžarski teden

PLIBERK. – Hotel in restavracija Breznik na pliberškem glavnem trgu še do sobote nudi posebno kulinariko. Kot že zadnja leta, pri Brezniku tudi letos prirejajo madžarski teden, v katerem vam postrežejo s specialitetami madžarske kuhinje, jedmi od divjadi, seveda pa tudi s prijetno atmosfero. K tej pa prispeva predvsem skupina „Vizvary kvartet“, ki igra najlepše primere ciganske glasbe.

Slike: Mohar

vsako ceno?

nad Pliberkom vsaj po finančni plati lahko delovala in opravljala komunalne storitve v prid svojim občanom, pa je problem na Zilji precej drugačen. Tam naj bi po želji prebivalcev Ziljske Bistrice iz sedanje občine Straja vas s 1500 prebivalci nastali dve občini, ki bi imeli približno 680 (Ziljska Bistrica) in 860 (Straja vas) prebivalcev. Prav ta delitev pa bi utegnila bistveno ogroziti nadaljnji razvoj obeh občin, saj je že sedanja občina Straja vas, da sploh lahko uresničuje najvažnejše potrebe prebivalstva, odvisna od dodatnih podpor. Ponovna drobitev pa bi že tako omejene možnosti še zmanjšala in s tem bi gospodarsko že tako šibka občina zgubila še zadnje možnosti za razvoj. Kaže torej, da gre v tem primeru vse prej za politične stolčke, ne pa za dejanske interese prebivalstva.

Toda zadnjo besedo ima vsekakor prebivalstvo, ki bo svojo voljo izrazilo 9. decembra. Toda tudi v primeru, da bi se na Zilji odločilo za osamosvojitve, bo prihodnost Ziljske Bistrice odvisna tudi od tega, ali se bo občinski svet Straje vasi odločil za zanjo ugodno delitev premoženja. Za tak sklep pa je potrebna dvotretjinska večina. Enako bo potrebno tudi v primeru Bistrice nad Pliberkom, čeprav je tam mogoče predvideti, da bo tak sklep pliberške občine možen. Ta čas pa se vse pliberške frakcije še obotavljajo: VP in FP ničesar ne izjavljata, tudi EL v bistvu molči, župan Pajank pa pravi, da bo v vsakem primeru upošteval izid demokratičnega glasovanja. V primeru osamosvojitve pa se bo moral gotovo tudi sam odločiti, ali se bo potegoval za mesto župana na Bistrici ali pa Pliberka. Je namreč občan morebitne nove občine Bistrica nad Pliberkom.

Andrej Mohar

Pomoč v skoraj 200.000 primerih

CELOVEC. – Predsednik Koroške delavske zbornice Josef Quantschnig je na občnem zboru ugotovil, da v bilancah te ustanove ni nobenih nepravilnosti. Hkrati pa je tudi poudaril, da se bo delavska zbornica v bodoče prizadevala za še več preglednosti, predvsem pa namerava poglobiti stike s svojim članstvom. Načrtujejo tudi uvedbo govorilnih ur v posameznih večjih podjetjih.

Na občnem zboru pa so se

jasno izrekli tudi za ohranitev doslej večkrat osporavanega avtomatičnega članstva vseh nesamostojno zaposlenih. Le tako je bilo namreč mogoče pomagati npr. tudi delavcem podjetja Stefitz v Pliberku. Pa tudi sicer delavska zbornica nudi svojim članom marsikakšno pomoč: samo v letošnjem letu bo predvidoma dodelila posojila za gradnjo hiš v višini 57 milijonov šilingov, nasploh pa bo v tem letu usluge zbornice koristilo skoraj 200.000 strank.

Dobrač že kmalu nacionalni park?

BELJAK. – Strokovnjaki v najnovejših študijah ugotavljajo, da bi Dobrač moral postati „nacionalni park“. Samo tako bi bilo namreč mogoče zaščititi to priljubljeno izletno točko, obenem pa tudi rezervoar vode za celoten mestni okraj Beljak. Študija prav tako posveča veliko pozornosti prav zaščiti pitne vode, saj z njo oskrbujejo kar 50.000 ljudi. Pobudo za skrbnejšo ravnanje z naravnim zakladom je dala Bleiberger Bergwerksunion (Bleiberška rudniška

zveza), ki je večinski lastnik Dobrača in je v tem predelu tudi že uredila svojo znano razstavo „Terra Mystica“. Katalog predlogov zaščitnih ukrepov pa obsega tudi raziskave o postopnem zmanjševanju števila vlečnih naprav na Dobrač, o prevelikih parkiriščih in preširokih asfaltiranih cestah. V koliko bo te načrte mogoče uresničiti, še ni znano. Jasno je le, da bi za preimenovanje Dobrača v nacionalni park morali spreminiti deželni zakon o zaščiti narave.

Deželni grb znanemu puškarju

BOROVLEJE. – Borovljski puškar Josef Just si je v zadnjih letih pridobil ugled tudi na svetovnem trgu. S svojimi preciznimi lovskimi puškami je prodril na najvažnejša evropska tržišča, in to kljub zelo močni mednarodni

konkurenci. Te dni pa je podjetje v Borovljah slavilo 200. obletnico obstoja, ime „Just“ pa se v puškarstvu prvič pojavlja celo že leta 1631. Na slavu ob praznovanju 200-letnice pa je podjetje Just dobilo priznano tudi pravico, da sme v svojem znaku uporabljati tudi koroški grb, borovljski župan dr. Helmut Krainer pa mu je iskreno čestital in dejal, da „puškarstvo slej ko prej sodi med gospodarske temelje mestne občine“.

Uspešen začetek

CELOVEC. – Celovško podjetje „Elektro Schwarz“ je začelo uspešno delovati tudi v Ljubljani. Tam se sicer imenuje „Electus“, ukvarja pa se – kot matično podjetje v Celovcu – s proizvodnjo na področju osvetlitve. Predstavnika „Electusa“ Alfred Schwarz in Miha Krejan sta tudi že poudarila, da je povpraševanje kljub kratkemu času obratovanja izredno veliko. Že letos nameravajo v Ljubljani zgraditi nove razstavne prostore, da bi tako lahko še bolj ponudili svoje proizvode in povečali prodajo.

OGLAS

Za polletnega sina iščem varuško (nekaj ur tedensko). Ponudbe na uredništvo, šifra „Varuška“.

Univ. doc. dr. Andrej Moritsch predaval v Tinjah

Slovenci v prvi republiki: več odprtih vprašanj

Pred številnimi pričami časa je univerzitetni docent dr. Andrej Moritsch, rojak z Zilje, pretekli teden v nadaljevanju cikla „Mi in naša zgodovina“ v Domu prosvete v Tinjah predaval na temo „Slovenci med obema vojnama - Koroški Slovenci tujek v nemško-avstrijskem narodnem telesu“.

Moritsch je opozoril na dejstvo, da je doba med obema vojnama, posebno med letom 1930 in 1941, med znanstveniki zelo slabo raziskana ter da obstaja mnogo odprtih in spornih vprašanj. Pri tem je poudaril, da je sicer na razpolago veliko virov (šolske in farne kronike, časopisi itd.), ki pa jih je treba sistematično obdelati in strniti v znanstveno publikacijo, ki naj bi bila uporabna tudi za pouk zgodovine na koroških in avstrijskih šolah.

Moritsch je s tem v zvezi tudi napovedal, da bo taka znanstvena publikacija (oz. učbenik) izšla v treh, štirih letih ter da bodo pri izvedbi tega projekta sodelovali znanstveniki oz. zgodovinarji iz celotnega prostora Alpe-Jadran. Finančno ga bo podprlo ministrstvo za znanost in raziskovanje.

Moritsch se je v svojem predavanju lotil tudi načina in izpovedi praznovanja 70. obletnice plebiscita na Koroškem in opozoril, da „že grozi 75. obletnica“ in da bo treba že sedaj razmišljati o protistrategiji, saj je pričakovati, da bodo uradni koroški zgodovinske pisarje tudi leta 1995 zagovarjali pozicije, kakršne smo letos in tudi v preteklosti že slišali; namreč, da brez „Abwehrkampf“ ne bi bilo plebiscita in brez plebiscita ne nedeljene Koroške. Po mnenju rojaka Moritscha pa ta dva stebra „koroško-nemškega patriotizma“ ne bosta več dolgo zdržala, „saj gre pri tem za parole, ki pa ne prenesejo stvarne znanstvene presoje. V dokumentih pariške konference ni najti izrecnih dokazov za tako tolmačenje dogodkov“, je dejal Moritsch.

H konkretno postavljeni temi „Koroški Slovenci – tujek v nemško-avstrijskem narodnem telesu“ pa je Moritsch poudaril, da so z nastankom nacionalne države „Deutschösterreich“ vse manjšine, in s tem tudi Slovenci, postale tujki, ki jih je bilo treba izolirati ali odstraniti, da ne bi zastrupili „čisto narodno telo“. To pa se je Slovincem na Koroškem tudi zgodilo: izolirati so jih hoteli z uvedbo tako imenovane kulturne avtonomije, ki naj bi bila povezana z registracijo v narodni kataster. Poskus je sicer spodletel, predavatelj pa je s tem v zvezi spomnil na oceno dr. Petka, ki je hitro spoznal, da so Nemci hoteli preko registracije „spoznati“ vsakega posa-

meznega zavednega Slovence, kar je Martin Wutte le nekaj pozneje tudi potrdil z izjavo, da bi se v tak kataster vpisalo približno 15.000 koroških Slovencev. Pri štetju leta 1923 pa so na južnem Koroškem našli še 37.000 ljudi s slovenskim občevalnim jezikom!

Predavatelj je v zvezi s kulturno avtonomijo za koroške Slovence tudi poudaril, da je šlo pri tem za kopijo estonskega modela. Opozoril pa je na dejstvo, da je bil tam kompakten in močan estonski narod, na Koroškem pa to ni bilo tako. Kot je znano, je večletna razprava o kulturni avtonomiji konec dvajsetih letih prenehala z zahtevu Slovencev po izročitvi vseh utrakvističnih šol, na kar pa Nemci niso pristali.

V luči neuspešnega poskusa izolacije koroških Slovencev je po mnenju Moritscha treba gledati in ocenjevati tudi nemško strategijo nacionalne ideologije „vindišarstva“. Ta integralni nacionalizem je namreč postavil del (etničnih in jezikovnih) Slovencev pod hud pritisk, saj po tem principu ni bilo mogoče živeti zunaj (političnega) naroda. Konstruirali so „vindišarski narod“ za ljudi s slovenskim materinim jezikom, ki pa so odklanjali pismeno slovenščino in se prištevali k nemškemu kulturnemu krogu. Politika prve republike, ki Slovence ni skušala samo izolirati, marveč jih tudi pospešeno asimilirati, je najbolj dokumentirana v rezultatih ljudskih štetij: leta 1910 so našli še nad 60.000 ljudi s slovenskim občevalnim jezikom, leta 1923 jih je bilo le še 37.300 in leta 1934 samo še okrog 24.000...

O obdobju avstrofašizma je Moritsch menil, da je ta koroškim Slovincem glede zastopstva v nekaterih institucijah na prvi pogled prinesel nekaj izboljšav, toda dokazov, da bi se politika do koroških Slovencev v tem obdobju izboljšala, po mnenju predavatelja ni.

Cikel predavanj se je v ponedeljek nadaljeval z referatom mlade zgodovinarke mag. Jerce Vodušek-Starič iz Ljubljane na temo „Slovenska revolucija in koroško vprašanje“, 19. novembra pa bo prav tako v Tinjah predaval univ. prof. dr. Dušan Nečak o koroških Slovincih v drugi avstrijski republiki. Moderator vseh predavanj je dr. Janko Zerzer.

Ivan Lukan

V nedeljo vsi na koncert glasbe sosedov v Celovec!

Želite spoznati kulturo sosedov? Pesmi, glasbo, instrumente, ki nam niso vsakdanji? V nedeljo imate enkratno priložnost, kajti na koncertu „Musica Ethnika – glasba sosedov – Mitteleuropa-Folk“ v dvorani Mladinskega doma v Celovcu boste imeli dovolj možnosti za to. Slovenska prosvetna zveza, ki prireja svoj letošnji osrednji koncert pod geslom odpiranja navzven, spoznavanja drugega, doslej morda še tujega, vas torej prisrčno vabi, da se udeležite tega velikega kulturnega dogodka. Posebnost letošnjega koncerta je tudi, da nudi vsakomur nekaj, poleg folklorne in ljudske pesmi boste spoznali tudi moderne glasbene zvrsti kot je npr. jazz.

Prejšnji teden smo vas že seznanili z nekaterimi nastopajočimi skupinami, ker pa je povedati še več, bomo danes s predstavitvijo sporeda nadaljevali.

Najprej Mešani pevski zbor „Haliaetum“ skupnosti Italijanov iz Isole: zbor je bil ustanovljen leta 1975, torej letos praznuje 15-letnico obstoja. Repertoar, ki ga posreduje poslušalcem, je široko zasnovan, raznovrsten in bogat, saj vključuje narodne pesmi iz Istre kot tudi pesmi drugih evropskih narodnosti. Zbor je v teh nekaj letih postal že znan, vsako leto gostuje po Istri, Sloveniji in Italiji (posebno pogosto pa nastopa

v deželi Furlaniji-Julijski krajini). Sodeloval je že tudi na srečanju pevskih zborov v Avstriji.

Od leta 1980 ga vodi tržaški dirigent Claudio Strudthoff, ki je končal študij solo petja in zborovskega dirigiranja. 18 let se je ukvarjal predvsem z lirčnim in koncertnim petjem, gostoval pa je tudi že v Ameriki in na Japonskem. Od leta 1980 deluje v gledališču „Guiseppe Verdi“ v Trstu.

V Celovcu bo zbor „Haliaetum“ zapel nekaj starih italijanskih pesmi iz 16. stoletja, istrske pesmi in tri kratke medjimurske pesmi, ki izražajo čustva kmečkega življa v

tej pokrajini.

Ste že kdaj slišali dude? Ne? Pa četudi ste jih, nikar ne zamudite nastopa skupine „Nawka Tomasz in Co.“ iz Lužic v bivši Vzhodni Nemčiji. Nawka Tomasz je pevec in instrumentalist lužiskosrbske folklorne, med drugim pa igra na kitaro in dude. Predvsem pa je dober poznavalec za nas kar eksotičnega instrumenta dud, njihove zgodovine in tradicije (glej tudi sliko!). Od leta 1979 dalje sodeluje pri skupini „Sprjewjan“, ki skuša najti stare pozabljene izvirnike in jih obdeluje (npr. iz petdesetih let). Njegov nastop bo tudi v Celovcu zagotovo zbudil zanimanje.

Bolj blizu nam bo že glasba iz alpskih dežel (Švice), ki nam jo bosta posredovala Barbara Haid (Tirolska) in Pietro Bianchi (Švica).

Pesmi narodov iz Madžarske, bukovinske in srbske melodije pa vam bo posredovala madžarska skupina „Szelkialto“. O kvaliteti pričajo številni nastopi po svetu, na Kubi, Polskem, v Vzhodni Nemčiji in na Finskem.

„Luise Celentano-Band“ iz Celovca vas bo popeljal v svet jaza, ljubiteljem domače glasbe pa bosta ustregla nastopa „Danice“ iz Šent Primoža in domače pop skupine „4 J“ iz Podjune.

Thomasz Nawka je dober poznavalec dud

Glasbo iz alpskih dežel nam bosta predstavila B. Haid in P. Bianchi

Luise Celentano išče nove poti v jazzu

Izšel Drabosnjakov Marijin pasijon

Pred nekaj dnevi je Mohorjeva založba predstavila knjigo Herte Lausegger, ki se že dalj časa ukvarja s koroškim bukovnikom Andrejem Šusterjem Drabosnjakom. Izšla je prva knjiga zbranih bukovniških besedil, in sicer „Marijin pasijon“. Poleg te izdaje pa so predstavniki založbe seznanili javnost tudi z novim umetniškim koledarjem za leto 1991 v petih jezikih.

V uvodu „Marijinega pasijona“ se avtorica univ. as. dr. Herta Lausegger v nekaj poglavjih posveča koroškemu bukovništvu in njegovim raziskovalcem na Koroškem (med njimi so znana imena F. Kotnik, I. Grafenauer, P. Zablatnik in E. Prunč), pisni tradiciji na Koroškem, bukovniškemu jeziku in snovi besedil. Nadalje pa konkretnije obravnava Drabosnjakova besedila, njegov jezik, Marijin pasijon iz leta 1811 in dva koroška prepisa tega tek-

sta (Kosinov rokopis in rokopis Rozalije Zimmermann).

Poleg tega pa knjiga vsebuje še faksimile Marijinega pasijona in prirejeni Pasjon od terpenja Jezusa Kristusa inu njegove žalostne matere Marie Devica.

Knjiga je zanimiva za vse, ki se na kakršenkoli način ukvarjajo z bukovništvom, da pa tekste lahko vsakdo razume, je urednica na koncu knjige pripravila še slovarček izposojenk in nekaterih narečnih besed.

„Koroška v starih razgledih“ je naslov koledarja 1991, ki ga je založba Mohorjeve izdala v petih jezikih. Mesec za mesecom boste z njim lahko spoznavali „stara koroška mesta“ (npr. celovski Novi trg iz leta 1660, Šentvid ob Glini okoli l. 1730 ipd.) in slike starih koroških slikarjev.

KULTURNE NOVICE

CELOVEC. – Bo v prihodnjih letih v koroško kulturo vstopil še kabaret? Skupina 508, mesto Beljak in Posojilnica za Koroško in Štajersko so kar optimistični: prihodnje leto bodo prvič razpisali literarno nagrado za kabaret, da bi na ta način našli „skrite talente“. Sodelujejo pa lahko vsi, ki živijo na Koroškem, tokrat kar brez starostne omejitve. Teksti naj bodo doslej neobjavljeni, avtorji/ice pa lahko pošljejo do pet kratkih tekstov (5-minutne skeče), tema je svobodna.

Če imate željo in ste doslej še neodkriti, pošljite vašo dela do 28. februarja 1991 na naslov c/o Peter Resch, Baptist-Türk-Straße 11, 9500 Beljak.

GREBINJ. – Kulturni referat tržne občine Grebinj je od 10. do 13. novembra na razstavi na temo „Übergänge“ prikazal dela Johanna

Wertschniga (zlato, srebro) in Reinharda Taurerja (tehnik z apnom). Posebna privlačnost razstave – pripravili so jo v kapniški jami.

LJUBLJANA. – V galeriji Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo si ta čas lahko ogledate zanimivo razstavo, treh znanih slikarjev, in sicer Zorana Mušiča, ki se je rodil v Gorici, od leta 1953 dalje živi občasno v Parizu in v Benetkah, svoja dela pa je razstavljal že v vseh večjih galerijah po Evropi; Andrea Massona iz Francije (umrl leta 1987) in Korošca Karla Brandstätterja, ki je v zadnjih letih za svoja dela prejel celo vrsto nagrad.

LJUBLJANA/CELOVEC. – Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo v Ljubljani bo na področju kulture sodeloval z mestom Celovec. Zgoraj omenjena razstava naj bi bila prvi korak v to smer, pri pripravi je namreč med drugimi tesno sodeloval tudi celovski podjetnik Alfred Schwarz.

Knjižni teden v Celovcu – zanimive predstavitve

Od 8. do 13. novembra so v okviru 43. Avstrijskega tedna knjige v prostorih Trgovske zbornice razstavile svoje knjige tudi koroške založbe. Predstavitve so se udeležile tudi slovenske koroške založbe: v petek, 9. novembra je bil skupni večer založb Mohorjeve in Alekto, v soboto pa je Založba Drava vabila na predstavitev novih knjig iz svojega znanstvenega programa („Der Kärntner Heimatdienst“ M. Fritzla, „Machtpolitik macht Schule“ W. Oblaka, „Am Kärntner Wesen könnte diese Republik genesen“ ki sta jo izdala G. Fischer in P. Gstettner in „Sprache in der Politik, Politik in der Sprache“ R. Wodakove in F. Menza), v ponedeljek zvečer pa je Perkonigova družba priredila še dvojezični literarni večer z Majo Haderlap.

Predstavitve znanstvenega programa Založbe Drave v soboto zvečer se je udeležilo kar lepo število ljubiteljev knjig, ki se kritično soočajo s političnimi fenomeni na Koroškem. Predstavitve in diskusije je vodila Maria Halmer, nekdanja glavna urednica „Kärntner Kirchenzeitung“, ki je v pozdravnih besedah opozorila predvsem na razveseljivo dejstvo, da je „Drava“ razen tako imenovanega „Frauenverlaga“ edina založba v Avstriji, ki jo vodi ženska. Predstavljene knjige pa je imenovala literaturo upora oz. „obrambno literaturo“.

Nasplošno je o programu Založbe Drava spregovoril univ. doc. dr. Hubert Lengauer, ki je še posebno poudaril pomembnost znanstvenega obdelovanja regionalnih konfliktov na Koroškem.

Mag. Martin Fritzl je spregovoril k svoji knjigi o Koroški domovinski službi in o nasprotujočih se stališčih nasproti KHD zunaj in na Koroškem.

Univ. prof. dr. Peter Gstettner je orisal elemente Haderjeve politike, njegovo sovražnost nasproti vsemu tujemu, njegovo nasilje v govorih – s temi fenomeni so se različni avtorji ukvarjali tudi v knjigi „Am Kärntner Wesen könnte diese Republik genesen“.

Mag. Reinhold W. Oblak pa je predstavil svojo študijo na temo „Machtpolitik macht Schule“, o razvoju dvojezičnega šolstva v letih od 1984 do 1988 in o končni uvedbi tako imenovanega ločitvenega modela.

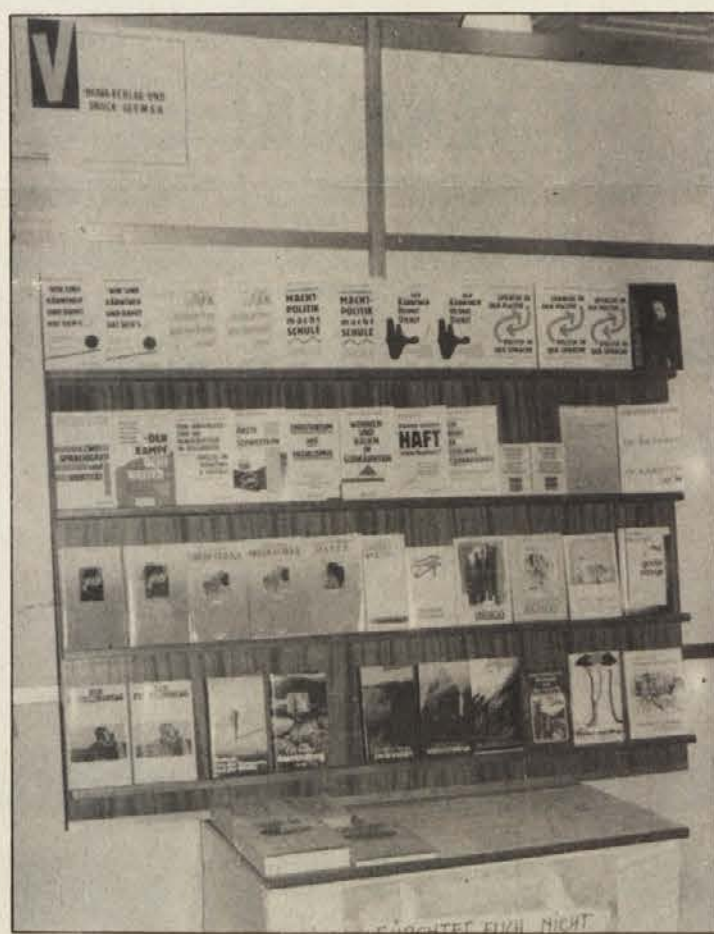
Univ. as. dr. Mirko Wakounig je predstavil zanimivo novo knjigo „Sprache in der Politik, Politik in der Sprache“, ki sta jo izdala Ruth Wodak in Florian Menz

z dunajske univerze, vsebuje pa prispevke 18 avtorjev. Knjiga spozna bralca z uporabo in zlorabo jezika v politiki. „Jezik je nekaj povsem ambivalentnega“, je dejal Wakounig, „z jezikom se človek sprosti, šele zaživi, je komunikativen, socialen, po drugi strani pa se prav z jezikom lahko človeka tudi izobči, duši, manipulira z njim ipd.“ Prav ta druga plat pa je predmet raziskav te zanimive nove publikacije.

Zanimiv je bil tudi prispevek univ. doc. dr. Klaus Amanna, ki je spregovoril na temo „Publicistična javnost na Koroškem“. Vznemirljiv

je bil brez dvoma njegov rezime, da kritičnega poročanja na Koroškem ni. Podrobneje se je posvetil tudi tako imenovani režiji pisem bralcev, o kateri lahko govorimo pri nekaterih koroških časopisih. V tej zvezi je pozitivno ocenil publicistično dejavnost Založbe Drava, ki „popravlja škodo, katero ima na vesti koroško časopisje“.

V živahni diskusiji je publika skupaj z avtorji skušala najti oziroma nakazati poti iz te enostranske koroške stvarnosti, ki se nevarno približuje desnemu robu in idejam, ki so bile značilne v času druge svetovne vojne.

V okviru knjižnega tedna v Celovcu je zbuja precej pozornosti tudi slovenska Založba Drava

Řavnateljka Marica Hartman in Franc Kukovica.

Učitelji ugotavljajo pomanjkljivosti šolstva

Središčna tema posveta Strokovnega združenja pedagoških delavcev minuli teden je bilo vprašanje delovanja združenja kot takega, seveda pa tudi delovanje njegovih predstavnikov v komisiji za zadeve dvojezičnega šolstva na Dunaju. O dosedanjem dogajanju je navzoče že uvidoma obvestil predsednik Franc Kukovica, ki je tudi opozoril, da se bodo na prihodnji seji te komisije ukvarjali s končno obliko tako imenovane „vmesne bilance“. Prav zaradi pomanjkanja časa pa je pričakovati, da bo ta postala tudi že kar zaključno poročilo.

Še prav posebej spričo te situacije bo še kako potrebno, da bodo predstavniki koroških Slovencev v tej komisiji vztrajali pri tem, da se predloženi osnutek dopolni. Tako npr. manjkajo odgovori na vrsto službenopravnih vprašanj (predvsem v zvezi z razrednimi in dodatnimi učitelji). Zato so učitelji sklenili, da bodo na širših sestankih te potrebe formulirali, in jih potem kot predloge vnesli v komisijo.

Kukovica pa je v svojem poročilu tudi ugotovil, da je vsaj ena izmed zahtev Strokovnega združenja že načelno zakonsko urejena: to je vprašanje dvojezičnih spričeval. Zakon zdaj namreč omogoča vsaj pravico do njih, čeprav morajo starši to še vedno

zahtevati in podpisati ustrezen formular. Važna pa je tudi informacija, da je to mogoče zahtevati že za vmesno spričevalo, ki bo izstavljeno ob polletju februarja 1991.

V razpravi po poročilu so dvojezični učitelji želeli zvedeti kaj več o konkretnih primerih in izkušnjah v zvezi z novim šolskim zakonom, torej o mukah in težavah, ki so jih nekateri navedli že ta večer. Na osnovi take razprave bi dvojezični učitelji lahko sestavili tudi obširnejše poročilo, kateremu bi dodali strokovno analizo. To bi bilo zagotovo tudi zelo pomembno, saj Strokovno združenje pedagoških delavcev tudi v prihodnje namerava skrbeti za pretok informacij in izkušenj, prav tako pa bo še nadalje skrbelo za nastajanje novih učbenikov in učil.

Delovanje pedagoškega združenja je na sestanku pohvalil tudi tajnik ZSO dr. Marjan Sturm. Vsem njegovim aktivistom se je zahvalil za dosedanje delo, ki je bilo tudi osnova stališč ZSO v vprašanjih šolstva, hkrati pa je slovenske pedagoge prosil, da tudi v bodoče pomagajo formulirati zahteve slovenske narodne skupnosti na tem področju. Eno teh pa bo zagotovo vprašanje 4. razreda ljudske šole in glavnih šol, kjer se slovenščina zdaj poučuje le kot predmet...

Slovenski učitelji skrbijo tudi za izdelavo učil.

Koroški kulturni dnevi

Konec preteklega tedna so koroški Slovenci v Mariboru spet priredili „Koroške kulturne dneve“. V petek sta bili na sporedu predstavitve razstave, monografije in video-filma na temo „Arhitektura na južnem Koroškem“ (dr. Peter Fister) in igra F. Mittererja „Domov“, ki jo je igrala gledališka skupina SPD „Radiše“. V soboto pa so koroški solisti (J. Kert, S. Hribar, M. Smrtnik, P. Stern, G. Lipuš in L. Karničar) in pevski zbori (MePZ „Danica“, MePZ „Podjuna“ in MoPZ „Kralj Matjaž“) s

komornim orkestrom RTV Slovenija v koncertni dvorani Union izvedli kantato „Pesem o Miklovi Zali“ A. Nageleta. Dneve koroške kulture v Mariboru so organizirale Skupščina občine Maribor in druge kulturne organizacije iz Maribora in Svečine.

V okviru Koroškega kulturnega tedna je Lajko Milisavljevič na predlog KKZ prejel „Gallusovo listino“ za svoje zborovodsko delo. Podelili sta jo Zveza kulturnih organizacij Slovenije in Slovenska pevka zveza.

Spot 90 v Beljaku

Ta čas poteka v Beljaku gledališki festival Alpe-Jadran. V tem okviru je večeraj Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane uprizorilo pravljično „Šeherezada“. Do nedelje bo na sporedu še več zanimivih predstav, med drugimi bo deželno gledališče iz Salzburškega v petek in soboto v Kletnem teatru predstavilo „Der Herr Karl“ nepozabnega H. Qualtingerja. Več informacij prejmete po telefonu, števil. 04242/27353.

Datum	Kraj	PRIREMITVE	Prireditelj
Četrtek, 15. 11. 20.00	v hiši literature v Celovcu	FABJAN HAFNER bere v okviru literarnega branja Interesne skupnosti avstrijskih avtorjev	Interesna skupina avstrijskih avtorjev
Četrtek, 15. 11. 19.00	v farni dvorani v Šentjakobu	TRGOVINA Z UBOŠTVOM predavanje in po- govor z Wolframom Mannebachom, gosp. svet. bolivijske vlade	KP Šentjakob v Rožu
Petek, 16. 11. 19.30	v Domu prosvete v Tinjah	KAJ IMAJO NAŠI KMETJE OPRAVITI S PLEBISCITOM predavata dr. Theodor Domej in mag. dr. Hans Madritsch	KIS
Sobota, 17. 11. 20.00	pri Schwarzlinu v Pliberku	KONCERT nastopa Akademski pevski zbor „Boris Krajger“ in folklorna skupina „Student“	MePZ „Podjuna- Pliberk“ in KKZ
Sobota, 17. 11. 19.00	v farni dvorani v Šmarjeti v Rožu	HOČETE IGRATI Z MANO? igra mlad. gled. skupine KPD „Planina“ v Selah	Kat. prosveta v Šmarjeti v Rožu
Sobota, 17. 11. 19.00	v cerkvi v Bilčovsu	KONCERT ANSAMBLA SHALOM , zgodba o pri- jateljstvu	
Sobota, 17. 11. 13.00	na Bleščeči pod Jepo	S PRIJATELJI NA BLEŠČEČI – Srečanje s pisateljem Matjažem Kmeclom	SPD, SPD „P. Markovič“, Mohorjeva založba
Sobota, 17. 11. 20.00	v gostilni Picej v Zgornjih Žamnjah	KONCERT skupine Szekialto iz Madžarske, ves- dan prav tam SREČANJE ob ovčji čredi z Longo- mai	Kulturno društvo Pri Joklnu in Drugačni radio SPZ
Sobota, 17. 11. 20.00	v kulturni dvorani večnamenske hiše v Žrelcu	SREČANJE V DOLINI , SPD Radiše se predstav- lja s sliko, besedo, petjem ipd.	SPD Radiše
Nedelja, 18. 11. 20.00	v dvorani nad po- sojilnico v Škofljah	KONCERT skupine Szekialto iz Madžarske	SPD „Edinost“
Nedelja, 18. 11. 14.30	v Mladinskem domu v Celovcu	MUSICA ETHNIKA – GLASBA SOSEDOV – MITTELEUROPA-FOLK , osrednji koncert SPZ	SPZ
Nedelja, 18. 11. 16.00	v ORF-teatru v Celovcu	Otroška prireditel KORENČKOV PALČEK , igra Lutkovno gledališče Ljubljana	Kulturno društvo pri Joklnu
Ponedeljek, 19. 11. 19.30	v domu v Tinjah	PREDAVANJE , „Koroški Slovenci v 2. avstrijski republik“	Sodalitas
Sreda, 21. 11.	v Domu prosvete v Tinjah	KLAVIRSKI KONCERT nastopa : Igor Dekleva, kulturni veleposlanik	Sodalitas
Sobota, 24. 11. 19.30	v kulturnem domu v Šentprimozu	KRAŠKA OHCET gostuje folklorna skupina s Krasa	SPD „Danica“ SPZ
Nedelja, 25. 11.	v kulturnem domu na Ziljski Bistrici	KRAŠKA OHCET gostuje folklorna skupina s Krasa	SPD „Zila“ SPZ

RAZSTAVE

CELOVEC

- Koroška deželna galerija – Bergler – dela (do 2. dec.)
- Pri Joklnu – Andrea Konrad – barvne plasti – tehnika z lopatico/mešana umetnika; Christof Šubik – svinčnik, barvice
- Hiša umetnikov – Österreich Galerie – Caroline – dela (odprta do 30. 11.)

ROŽEK

- Galerija Rožek – Gustav Januš, oljnathe slike (do 18. novembra)

TINJE

- Galerija Tinje – Uroš Žitnik olje, gvaš in akvareli (do 21. 11.)

Sporočamo žalostno vest vsem članom in prijateljem slovenskega združenja na Koroškem, da nas je v nedeljo, dne 4. novembra 1990, v 71. letu starosti za vedno zapustil

dipl. trg. Janko Urank

Rajni je bil zvest in zaslužen sodelavec naše združne ustanove in dolgoletni član upravnega odbora; ob strani ji je stal z vsemi svojimi bogatimi izkušnjami in s svojo pripravljenostjo za pomoč. Ohranili ga bomo v častnem spominu.

POSOJILNICA-BANK CELOVEC

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 9. 11. 1990

	dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$ 10,25	10,85
za 1 angleški funt	£ 20,20	21,20
za 100 franc. frankov	f 205,00	215,00
za 100 ital. lir	Lit 0,91	0,96
za 100 dinarjev	DIN 85,00	94,50
za 100 švic. frankov	sfr 824,50	848,50
za 100 holand. guldnov	Hfl 614,00	632,00
za 100 nemških mark	DM 693,50	711,50

Posreduje: Posojilnica-Bank
Zveza-Bank, Celovec

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski
časopis
koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar, dr. Štefka Vavti.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za penzioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za penzioniste 310 din.).

POSOJILNICA-BANK PODJUNA

r.z.z.o.j. v Dobrli vasi

s poslovalnicami

Velikovec
Škocijan
Sinča vas
Šentprimoz ter
Djekše

vabi na

redni občni zbor

ki bo v nedeljo, dne 18.
novembra 1990, ob 9.00
uri v Kulturnem domu v
Dobrli vasi.

LOTTO

212 221 22X XXX
Stava: 1:2, 1:0, 2:5, 0:2 b.j.

TOTO

2 6 17 21 30 43 (45)
Joker: 367438 b.j.

Od 18. do 25. oktobra je bila na slovenski gimnaziji v gosteh skupina dijakov in diakinj iz Kaliningrada pri Moskvi. Stanovali so pri tistih naših dijakih, ki obiskujejo rusko čino kot prosti predmet. Vsega skupaj je bilo v tem tednu v Avstriji 14 skupin oz. okoli 300 dijakov iz vzhodne Evrope: 8 iz SZ, po dve iz Poljske, Madžarske in ČSFR. Na Koroškem je bila poleg ruske skupine še skupina dijakov iz Varšave in sicer v vetrinjski gimnaziji.

Pobudo za to izmenjavo je dalo ministrstvo za pouk, povod pa je bil mednarodni znanstveni sejem „High Tech Vienna“, na katerem so Sovjeti razstavljali mdr. tudi precej svoje vesoljske tehnike.

Ruski dijaki, ki jih je spremljala gospa Svetlana Michajlovna Usačeva, so prisostvovali pri pouku na gimnaziji, poleg tega pa smo zna-

Ruski dijaki na slovenski gimnaziji

nje pripravili tudi okvirni program: ogled mesta skupno s Poljaki, ogled planetarija in univerze, avtobusno vožnjo h Gospe sveti, na Ojstrovico in na Osojščino, kar je bilo za ravninske ljudi še posebno doživetje, saj dotlej še nihče od njih ni bil na kaki podobni gori. Poleg tega pa so jim naši dijaki ob koncu tedna pokazali južno Koroško. Sploh so, kot so sami povedali, v naših družinah začutili neko domačnost, najbrž tudi zato, ker so gostitelji in gostje drug drugega kar precej dobro razumeli. Naši dijaki so bili prisiljeni, da so z njimi govorili rusko, saj so ti le slabo obvladali angleščino, nemščine pa skoraj nič. Obiskujejo namreč tehnično usmerjeno šolo, kjer je le malo ur odmerjenih za tuj jezik.

Dijaki pa so se tudi sicer mnogo naučili na neverbalni ravni z opazovanjem njihovega ravnanja in odzivanja v različnih situacijah. To kajpada velja tudi za ruske dijake, ki so bili prvič v življenju v tujini in tako izpostavljeni novim vtisom, ki so jih začeli urejati in predelovati šele po vrnitvi domov. Modna beseda za tako učenje je „interkulturno učenje“.

25. in 26. okt. so bili naši dijaki in njihovi ruski gostje 2 dni na Dunaju. Na nacionalni praznik so v Avstrija centru nastopale vse skupine. S pesmijo, plesom, z video, diaposnetki in seveda tudi z besedo so skušali prikazati, kaj so skupaj doživeli. Naši so zapeli eno rusko pesem (slov. in nem.) „Tri želje“ – na velikem platu pa so gledalci videli

video-clip iz nedavne slovenske televizijske oddaje. Popoldan pa smo si s posebnim vodstvom ogledali vesoljsko postajo „Mir“, kar je bilo res veliko doživetje.

Skupina ruskih dijakov je ostala še 3 dni na Dunaju, ker za 27. oktobra ni bilo vozovnic. Opotoba je šele 30. oktobra zjutraj. Zdaj je v Kaliningrad vabljen skupina naših dijakov. S pripravami se bosta ukvarjala prof. Anton Malle in prof. Štefan Pinter, ki sta imela na skrbi tudi izvedbo srečanja pri nas. Če SZ ne bo doživela še hujših pretresov kot jih že doživlja, bomo tja potovali še v tem šolskem letu.

glasba sosedov
Mladinski dom, 18. nov.
ob 14.30

Pa še to: šola, ki navezuje stike s šolami v Avstriji in drugih deželah, dijaki in profesorji, ki se aktivno vključujejo v šolska dogajanja (natečaji, projekti idr.), gotovo ne „propadajo“, pa tudi v getu niso, bolj se vsiljuje vtis, da bi nas marsikdo na Koroškem tam rad imel.

Št. P.

V prihodnji številki boste lahko prebrali prvi del podlistka, ki vam bo predstavil „Pot prijateljstva“, torej trideset gorskih vrhov Furlanije-Juljske krajine, Koroške in Slovenije. Avtor planinskega potopisa je prof. Lovro Sodja, strasten planinec, hkrati pa tudi pedagoški vodja Glasbene šole na Koroškem.

14.-20. 11.	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA	V TEM TEDNU NA TELEVIZIJI
SR 14. 11.	10.00 Sodobna prehrana; 10.30 Oskar; 12.25 Zunanje-politični report; 14.15 Alf; 14.40 Onednina linija; 15.30 Otroški spored; 16.30 Glasbena delavnica; 17.30 Mini-klub; 18.00 Me, ženske; 18.30 Srečna družina; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Moselbrück; 21.15 Razpihan od vetra; 0.45 Poročila.	17.00 Komunikacijsko omrežje; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Ljubimo Kate; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Argumenti; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Toto - pregled; 22.30 Spomini; Leopold Gratz; 23.30 Razprave; 0.30 Poročila.	9.00 Živ žav; 9.50 B.Nušič: Narodni poslanec; 15.05 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 17.05 Atlantik; 18.30 Spored za otroke; 19.05 Risanka; 20.05 Dangerous Moves; 21.45 NUK; 21.55 Dnevnik; 22.15 Pesem angelov; 22.50 Sova: Alf, Poirot, Zgodba o Hollywoodu.	
ČE 15. 11.	10.30 Argumenti; 14.15 Alf; 14.40 Onednina linija; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Srečna družina; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Zlati gramofon; 22.00 Pogledi s strani; 22.10 Zgodbe iz Wienerwalda; 0.10 Aktualno; 0.15 Kobra, prevzemite; 1.00 Poročila.	17.15 Segamo po nebu; 18.00 Ljubimo Kate; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Notranje-politični report; 21.15 Pokrajine; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Klub 2; nato poročila.	9.00 Grizli Adams; 10.40 Slovenci v zajemstvu; 14.45 Mozaik; 17.00 Dnevnik; 18.10 Spored za otroke; Alf; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 L.G. Buchheim: Podmornica; 21.00 Tednik; 22.05 Dnevnik; 22.25 Sova: Vse razni ljubezni, Poirot.	
PE 16. 11.	10.30 Pet tednov v balonu; 12.10 Notranje-politični report; 14.00 Glavno da smo srečni; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Srečna družina; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Stari; 21.20 SOS - pogrešan; 22.10 Pogledi s strani; 22.20 Za ljubitelje filmov.	16.30 Report z borze; 16.45 Ellis Island; 17.30 Družina človek; 18.00 Ljubimo Kate; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Dežela gora; 21.20 Kompas; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Šport; 22.50 Weiningerjeva noč; 0.35 Zasilni sprejem.	9.00 Delfin Flipper; 9.25 Pogum za tveganje; 15.05 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 17.05 Tednik; 18.10 Spored za otroke; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 Nebu naproti; 21.25 Zakon v Los Angelesu; 22.15 Dnevnik; 22.35 Sova: Družinske vezi, Beli pes.	
SO 17. 11.	11.00 Nevihta nad Jamajko; 12.40 Spomini; 14.25 Črna strela; 16.00 Otroški Wurlitzer; 17.05 Nadaljevanja ni; 18.30 Nogomet; 19.00 Milijonsko kolo; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Družinski praznik; 21.55 Mož iz Marseilla; 23.35 Aktualno; 23.40 Nesumljivi; 1.20 Poročila; 1.25 Ekslibris.	14.00 Report z borze; 14.15 SP v šahu; 17.00 Ljuba družina; 17.45 Kdo me hoče; 18.00 Ljubimo Kate; 18.30 Alpe-Jadran-magazin; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 S strahom služijo denar; 22.00 Srčni list; 23.25 "The Dubliners" v živo; 1.10 Poročila; 1.15 Ekslibris.	9.00 Spored za otroke: Rado-vedni Taček, Čebelica Maja; 13.40 Lepa naša gomovina; 14.10 Ciklus filmov W. Disneya; 17.00 Dnevnik; 18.40 Divji svet živali; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Utrip; 22.30 Sova: Zlata dekleta, 11.25, Poirot, 7.10, My Sister's Keeper.	
NE 18. 11.	10.35 Tednik; 12.00 Zdravo Avstrija, zdravo Dunaj; 13.30 Svet Suzie Wong; 15.30 Hiša v Jeruzalemu; 17.50 X-Large; 18.30 Srečna družina; 19.15 Lotto - žreb; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Vincent in Theo; 21.50 Vizije; 21.55 Orlando Furioso; 0.25 Aktualno; 1.00 Poročila.	10.30 Iščemo popolnost; 11.00 Lola Montez; 13.00 Dober dan, Koroška ; 13.30 Slike iz Avstrije; 14.30 Športno popoldne; 18.00 Ljubimo Kate; 18.30 Slike iz Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega tožilca; 20.15 Tiger iz Esnapurja; 22.00 Mutzenbacher - Mojih 365 ljubimcev.	8.25 Otroška matineja; 10.10 Zgodba o Hollywoodu; 11.00 pri Huxtablovih; 13.15 Uno, due, tre; 17.05 Trije novčiči v vodnjaku; 18.45 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Zgodbe iz medenega cvetličnjaka; 21.10 Zdravo; 22.30 Dnevnik; 22.50 Sova.	
PO 19. 11.	10.00 Naše ceste; 10.30 S strahom delajo denar; 12.15 Dežela gora; 13.35 Tednik; 14.15 Alf; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Srečna družina; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Sport v ponedeljek; 21.15 Mike Hammer; 22.10 Luč v zimi; 23.30 Kobra, prevzemite; 0.15 Poročila.	16.45 Nova Zelandija; 17.30 Lindenstraße; 18.00 Ljubimo Kate; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Dobro, da imamo Marijo; 21.08 Mojstri kuhajo; 21.15 Šiling; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Človek je pot; 23.10 Trigon male umetnosti; 23.55 Aktualno.	9.00 Miti in Legende; 9.15 Ciciban, dober dan; 9.30 Mozaik; 17.00 Dnevnik; 17.05 Zdravo; 18.30 Spored za otroke; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 21.10 Osmi dan; 22.00 Dnevnik; 22.20 Filmska glasba; 23.20 Sova: Alfred Hitchcock vam predstavlja; Poirot.	
TO 20. 11.	10.30 Vincent in Theo; 12.05 Sport v ponedeljek; 14.15 Alf; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 17.05 Ramona (zadnji del); 18.00 Mi; 18.30 Srečna družina; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Magija kapljice; 21.07 Dallas; 22.00 Piranje; 23.30 Kobra, prevzemite; 0.15 Aktualno.	17.00 Radioaktivnost - korist z rizikom; 17.15 Poklici v zdravstvu; 18.00 Ljubimo Kate; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Hoppala; 21.07 Zunanje-politični report; 22.00 Čas v sliki 2; 22.15 Klub 2.	9.00 Zgodbe iz školjke; 14.45 Mozaik; 15.05 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 18.05 Spored za otroke; Lonček kuhaj; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Nekoč v Lisboni; 21.00 Elvis Presley; 22.05 Dnevnik; 22.25 Sova: Dekameron; Poirot.	

RADIO KOROŠKA

18.10-19.00

SLOVENSKE ODDAJE

Sreda, 14. 11. Glasbena sreda
Večerna 21.00 - 22.00: A. M. Slomšek (I. Virnik)

Četrtek, 15. 11. Rož - Podjuna - Zilja

Petek, 16. 11. Zvočno pismo

Sobota, 17. 11. Od pesmi do pesmi - od srca do srca

Nedelja, 18. 11.
6.30 - 7.00 Dobro jutro na Koroškem - duhovna misel (žpk. M. Rakovnik)
18.10 - 18.30 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 19. 11. Napredovanje v glasbeni šoli

Torek, 20. 11. Partnerski magazin

Dober dan, Koroška

Spored za 18. 11. 1990, ob 13.00 uri

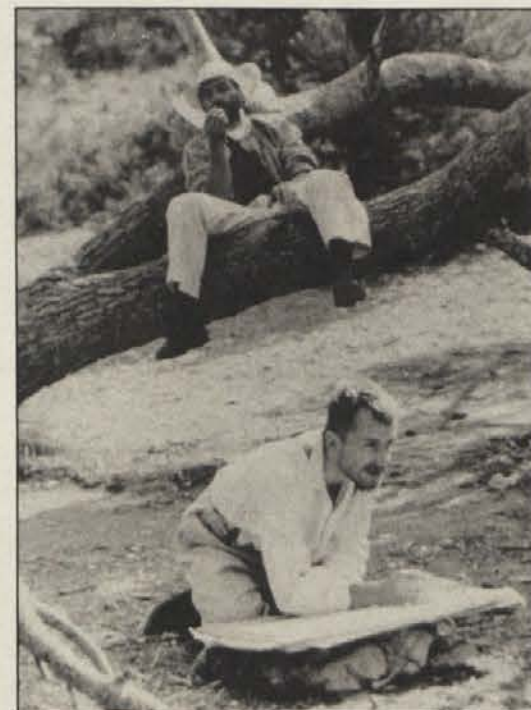
- dvojezične oznake pri nas, na Primorskem in ob slovenski obali
- utrip življenja v Mladinskem domu
- srečanje z umetniki na Radišah in predstavitev SPD "Radiše" v dolini
- človek je toliko star, kolikor se počuti
- knjižna sejma v Celovcu in Ljubljani
- SAK: dve desetletji za naslov prvaka

Pisma preko Karavank

Eter ne pozna geografskih meja. Slovensko uredništvo Avstrijskega radia v Celovcu in RTV Slovenija z rednimi stiki, vzpostavljeni že pred leti, zagotavljata medijsko sodelovanje v prid neposrednega informiranja Slovencev z obeh strani meje. Še v času, ko so ljudi bolj ostro ločevali ideologije kot Karavanke, so v Sloveniji lahko poslušali krškega škofa Kapellarija in tedaj še oporečnika Peterleta v zvočnem pismu iz Celovca, na Koroškem pa so ljubljanski novinarji med drugim posredovali večje razumevanje slovenskih prizadevanj za sooblikovanje nove Evrope.

Najti še zadnjega pogrešanca

Petek, 16. 11. 1990, TV A1, 21.20 - Danes si lahko ogledate zadnji del serije, katere glavni junaki so zavzeti zasebniki, ki si pač belijo glavo s skrbmi drugih. Na plan morajo, ko se pri njih javi Olivia, katere prijatelj Paul je brez napovedi izginil. Ostala ji je le slika in upanje, da ji bo zasebna organizacija lahko pomagala. In tako tudi bo...

Brata s smislom za umetnost

Nedelja, 18. 11. 1990, TV A1, 20.15 - Vincent in Theo, britansko-nizozemsko-francosko-italijanski film v dveh nadaljevanjih (drugi del si lahko ogledate v sredo, 21. 11.), prikazuje življenje bratov van Gogh. Vincent, nadarjeni slikar, namreč ne bi mogel tako zasloveti, če mu ne bi stal ob strani brat Theo, ki je bil ugleden trgovec z umetninami. Prav bratovska povezanost in kulturni pogovori pa so bili v korist obema.

Navdušen klic: Ena, dva, SAK!

Boljše se SAK ne bi mogel odrezati. Proti doslej vodeči ekipi iz Trga se je odločil igrati v Dobrli vasi (in ne v Trnji vasi), kar se mu je vsaj dvojno obrestovalo. Najbolj razveseljivo je, da je premagal Trg z 2 : 0, poleg tega pa si je spet pridobil simpatije in podporo svojih navijačev, ki so si tokrat tekmo množično ogledali in dokazali, da je tudi med njimi navdušeneje še živo.

Seveda je SAK pred tako kuliso zaigral kot že dolgo ne. Ob valu navdušenja navijačev, ki se je izražalo v neprestanem glasnem navijanju, so se tudi igralci prav evforično razigrali, kar je bilo naposled tudi zagotovilo za zmago.

Tekma proti Trgu se je začela po vseh pričakovanjih. Trg je hotel uspeti predvsem iz protinapadov, na vsak način pa doseči vsaj neodločen izid. Igralci SAK pa so vedeli, da lahko le z zmago prispevajo k nadvse napetemu nadaljnjemu razpletu

prvenstva. Tako je igra v prvem polčasu tekla predvsem v sredini igrišča, toda po odmoru se je na igrišče vrnil spremenjen SAK. V režiji izkušenega igralca in trenerja Ivana Ramšaka ter tokrat nadvse zagnanega legionarja Stanislavjeviča so tudi ostali igralci napeli vse svoje sile in na igrišče pričarali akcije, od katerih je bila ena lepša od druge. Tako je SAK enostavno moral zmagati, do golov pa je prišel po izredno lepih in premissljenih kombinacijah.

Zdaj ima SAK torej dobre možnosti, da „prezimi“ kot vodeči na lestvici koroške lige. Zagotovo pa bo potreboval zmago v Melski dolini, odločitev pa bo padla v spopadu njegovih najhujših tekmecev (Pliberk igra v Trgu). Pa tudi če mu skok na prvo mesto pred zimskim odmorom ne bi uspel, si je SAK z zmago proti Trgu ustvaril vsaj imenitno izhodišče za spomladanski del prvenstva.

Stanislavjevič so zaustavili le s prekrški.

Odvzeti točki

Nogometaši iz Bilčovsa so imeli letos že večkrat smolo, da so svojim nasprotnikom tesno podlegli. Tudi v zadnji tekmi so v Vetrinju zgubili le z golom razlike. Toda tokrat se je žalosti nad smolo pridružila tudi upravičena jeza na sodnika, ki je Vetrinčanom prisodil dva zadetka, čeprav je bil njihov napadalec obakrat v nedovoljenem položaju.

„Če sodnik dela take napake, potem dejansko ni mogoče zmagati“, so po tekmi priznali tudi objektivni gledalci. Odločitvi sodnika sta seveda negativno vplivali na moralo Bilčovščanov, ki so bili ta dan vse do drugega (neve-

ljavnega) zadetka vsaj enakovredni Vetrinčanom. S tem porazom pa so ostali tudi pri devetih tokah, torej pri izkupičku, ki jih ta čas spet uvršča med ogrožene ekipe. Tudi prihodnjo nedeljo namreč ni pričakovati, da bi število točk povečali, saj na Potoku gostijo vodečo ekipo iz Treibacha. Tekma pa bo kljub temu zanimiva, saj se igralci in gledalci že veselijo tudi nastopa Marjana Velika, ki igra v vrstah Treibacha.

Medtem ko je bila vloga sodnika v Vetrinju žalosten višek tega kola, je bila pozitiven zagotovo presenetljiva zmaga Rožeka proti Žrelec.

NOGOMETNO OGLEDALO

SAK - Trg 2 : 0 (0 : 0)

Dobrla vas, 800 gledalcev, sodnik Aichholzer (dober); **postava SAK:** Oraže; F. Sadjak, Ramšak, L. Sadjak, Kreutz; Šmid, Stanislavjevič, M. Sadjak (81. Kert), Krausler; Lipusch, Blažej. **Gola za SAK:** Krausler (66.), Blažej (75.).

Pliberk - Breže 1 : 0 (0 : 0)

Pliberk, 400 gledalcev, sodnik Gatterer (obziren); **postava Pliberka:** Jesse; Habernik, Wuntschek, Rothleitner (75. Feldbacher), Lopinsky; Dlopst, Urnik, Grobelnik (46. Knauder); Hutter, Wölbl, Skof. **Gol za Pliberk:** Wölbl (80.). **Ostali rezultati:** FC Šentvid - Rapid Lienz 0 : 1, ATSV Wolfsberg - ASK Celovec 5 : 1, Matrei - Klopj 4 : 1, VSV/Beljak - Wietersdorf 1 : 3, ATUS Borovlje - Mölltal 0 : 6.

Vetrinj - Bilčovs 2 : 1 (0 : 0)

Vetrinj, 200 gledalcev, sodnik Chr. Ruch (obupen); **postava Bilčovsa:** Katnik; Rauter, Schlemitz, Schellander, J. Kuess (36. Krainer); **Hobel,** Hartl (26. Weichboth), **Stojilkovskij,** W. Kuess; **Kogelnik,** Quantschnig. **Gol za Bilčovs:** Stojilkovskij (90., enajstmetrovka).

Velikovec - Žitara vas 1 : 0 (0 : 0)

Velikovec, 250 gledalcev, sodnik Wulz (dober); **postava Žitare vasi:** Preschern; Tazoll (85. Krutner), **Bosnjak,** Stauber, **Kampusch;** Praschnig, Plassnig (75. Pleschounig), Hössl, Hribar; Markowitz, Kapus. **Ostali rezultati:** ASV Celovec - Bad St. Leonhard 2 : 3, Rožek - Žrelec 3 : 2, Liebenfels - Šentandraž 1 : 1, Treibach - Oberglan 3 : 1, Mostič - Ruda 4 : 2.

Rezultati 1. razreda D:

Globasnica - Šmihel 2 : 2, Železna Kapla - Dobrla vas 2 : 2, Galicija - Grebinj 0 : 0, Sinča vas - Metlova 1 : 3, Frantschach - Labot 4 : 1, Šentpavel - St. Michael/L. 0 : 5, Reichenfels - Pokrče 1 : 1.

Rezultati 2. razreda E:

Golovica - Šmarjeta 1 : 6, Kriva Vrba - HSV 2 : 3, Donau - Welzenegg 1 : 5, Bistrica - DSG Borovlje 3 : 3, Hörzendorf - Žihpolje 0 : 1, Pošta - Poreče 5 : 1.

Lojze Sadjak (desno) je taktično vodil igro.

Derbi Kapelčanom!

Šahisti Slovenske športne zveze so preteklo soboto in nedeljo doživeli črn vikend: trikrat so nastopili, trikrat je bil nasprotnik močnejši. V spodnji ligi-vzhod je SŠZ/Carimpex I s 3:5 izgubila proti Možberku, zadnjemu na lestvici, SŠZ/Posojilnica Celovec III (mladinci) je z 2:3 izgubila proti celovškemu ASK, najbolj boleč pa je poraz SŠZ/Drava II v derbiju s šahisti SŠK „Obir“. Kapelčani so zmagali s 5,5:2,5 in se na lestvici 1. razreda-vzhod prepričljivo zasidrali pred doslej tako uspešnimi šahisti SŠZ.

K zmagi Kapelčanov v derbiju so točke prispevali Jokovič, Hans-Christian Wolte, Jammer in ravnatelj Stossier (po 1), ter Harald Wolte, Johann Wolte in Pasterk (0,5). Edino zmago za SŠZ/Drava II je slavila mladinska igralka Dunja Lukan, remizirali pa so Reichmann, mag. Laussegger in Hedenik.

V spodnji liga sta zamagala Silvij Kovač in Franc Kolter, remizirala pa ravnatelj Ivko Fermann in Ivan Lukan. V tretjem moštvu pa sta zamagala Marko Gallob in Stefan Amrusch.

Koroška liga

1. Pliberk	14 9 2 3 21:8	20
2. SAK	14 8 4 2 18:7	20
3. Trg	14 8 4 2 17:6	20
4. Wietersdorf	15 8 4 3 25:18	20
5. Matrei	15 7 4 4 24:15	18
6. Breže	15 7 2 6 22:17	16
7. Rapid Lienz	15 4 8 3 11:10	16
8. Wolfsberg	15 4 5 6 26:27	13
9. ASK Celovec	15 5 3 7 20:27	13
10. Mölltal	14 5 2 7 20:19	12
11. VSV/Beljak	15 4 4 7 18:20	12
12. Klopj	14 4 3 7 14:23	11
13. FC Šentvid	14 2 2 10 8:22	6
14. ATUS/Borovlje	13 0 5 8 8:33	5

Spodnja liga-vzhod

1. Treibach	14 9 5 0 35:13	23
2. Vetrinj	15 8 6 1 28:8	22
3. Velikovec	14 8 5 1 34:14	21
4. Žrelec	15 8 4 3 35:17	20
5. Rožek	14 7 3 4 27:24	17
6. Žitara vas	14 5 6 3 17:12	16
7. Liebenfels	15 5 5 5 28:26	15
8. Oberglan	15 6 2 7 28:38	14
9. ASV Celovec	14 3 5 6 23:29	11
10. Bilčovs	13 3 3 7 15:21	9
11. St. Leonhard	15 2 4 9 15:25	8
12. Mostič	13 3 2 8 22:34	8
13. Ruda	15 1 6 8 18:39	8
14. Šentandraž	14 3 2 9 16:41	8

1. razred D

1. Metlova	15 8 7 0 29:13	23
2. Grebinj	14 8 5 1 23:7	21
3. Frantschach	15 9 3 3 29:19	21
4. Pokrče	15 7 5 3 22:14	19
5. Železna Kapla	14 7 4 3 22:12	18
6. Dobrla vas	15 7 4 4 31:22	18
7. Galicija	15 6 5 4 29:30	17
8. St. Michael/L.	14 6 2 6 30:20	14
9. Globasnica	14 5 3 6 28:31	13
10. Šentpavel	13 3 4 6 18:26	10
11. Šmihel	15 1 7 7 17:27	9
12. Labot	15 4 1 10 19:41	9
13. Reichenfels	14 2 2 10 13:29	6
14. Sinča vas	15 1 4 10 16:40	6

2. razred E

1. Šmarjeta	13 11 2 0 46:7	24
2. Pošta	13 9 3 1 41:15	21
3. DSG Borovlje	12 8 2 2 35:12	18
4. Welzenegg	13 8 2 3 27:16	18
5. Sele	13 7 3 3 40:13	17
6. Bistrica	12 5 4 3 28:16	14
7. Heeresportv.	13 5 3 5 23:23	13
8. Donau	14 6 1 7 26:36	13
9. Žihpolje	14 3 6 5 16:23	12
10. Golovica	14 3 3 8 21:55	9
11. Kriva Vrba	13 1 5 7 19:26	7
12. Poreče	14 0 4 10 15:56	4
13. Hörzendorf	14 0 2 12 10:49	2

Vor einigen Monaten wäre Ihnen zu „Golf“ eher ein grüner Rasen eingefallen als ein weltpolitischer Krisen-

herd. Jetzt wechselt Ihr Tankwart alle paar Tage die Preisschilder an seinen Zapfsäulen aus. Und alles,

was wir Ihnen wünschen können, ist: Daß alles in Ihrem Haus so energiesparend und umweltfreund-

lich ist wie ein Internorm-Fenster.

Der Einbau von neuen, dichten Fenstern kann den Energieverbrauch, den Schadstoffausstoß und die Betriebskosten Ihrer Heizanlage wesentlich senken. Das heißt: Je teurer die Energie und je wichtiger der Umweltschutz wird, desto mehr spricht für neue Fenster. Doppelt bedeutsam in dieser Hinsicht: Mit viel Erfolg entwickelt Internorm seit Jahren immer energieschonendere, umweltfreundlichere Methoden, Fenster zu produzieren. Aus allen denkbaren Materialien.

Trotzdem sind manche Leute noch immer nicht mit der modernen Fenster-Technologie zufrieden. Wir von Internorm sind es, ehrlich gesagt, auch nicht. Das wirklich 100%ig umweltfreundliche Fenster ist nämlich noch

nicht erfunden: Für Holzfenster müssen Bäume fallen. Wirklich vollbiologische Kunststoffenster sind nach dem heutigen Stand der Technik undenkbar. Und Aluminiumfenster sind leider sehr energieaufwendig in der Herstellung.

Internorm weiß das alles. Denn Internorm baut Fenster aus allen diesen Materialien. Bringt laufend Verbesserungen an, die uns schrittweise der 100%igen Zufriedenheit näherbringen. Und informiert Sie gerne, wenn Sie mehr wissen möchten, bevor Sie sich für ein Fenster entscheiden.

Internorm
Fenster zur Welt

f.h.h.
EBERNDORF / DOBRILA VAS

FENSTER- u. TÜRENZENTRUM
Franz HASCHEJ
Tel.: (0 42 36) 28 20